

Aspre i Pla

Revista Municipal

Juny 2024

La Tallada · Tor · Marenyà · Canet

Meteorologia

	Temperatura mitjana període 1984-2023	Temperatura mitjana 2023-2024	Pluviometria mitjana mensual període 1984-2023	Pluviometria mensual 2023-2024
Desembre	7,8	8,0	47,3	18,4
Gener	8,5	7,3	51,0	15,6
Febrer	10,6	8,3	38,6	31,7
Març	12,5	10,7	51,9	92,4
Abril	14,3	13,2	62,9	40,4
Maig	16,6	17,0	53,7	138,2

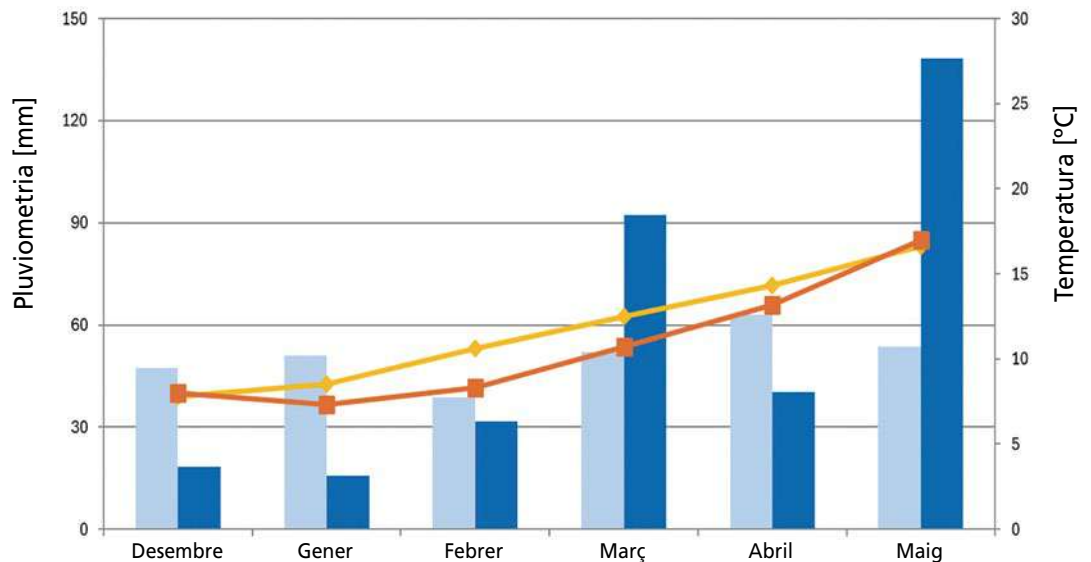
DIAGRAMA OMBROTÈRMIC

LA TALLADA D'EMPORDÀ 2023-2024

- Pluviometria mitjana mensual període 1984-2023
- Pluviometria acumulada mensual 2023-2024
- ◆ Temperatura mitjana període 1984-2023
- Temperatura mitjana 2023-2024

Estació Experimental
Fundació Mas Badia (IRTA)
Ctra. de la Tallada s/n
17134 - La Tallada d'Empordà
Tel: 972 78 02 75

Demografia

Aquesta secció titulada «Demografia» té quelcom de benvinguda i de rememoració. Els noms que hi ha darrere les etiquetes «Naixements» i «Defuncions» no són paraules buides, parlen de persones, contenen històries d'amor, desitjos i esperances per als nens i nenes que venen i també amors, records i afectes per a les persones que se'n van.

Segons les dades que consten en el padró municipal:

NAIXEMENTS: Cap.

DEFUNCIONS:

6 d'abril de 2024: **Maria Dolors Tarrats Blanch**

26 d'abril de 2024: **Narcís Gibrat Sala**

EMPADRONATS AL MUNICIPI: 495

Ajuntament de
la Tallada d'Empordà

Amb col·laboració de:

Diputació de Girona
221 MUNICIPIS

Edita: Ajuntament de la Tallada d'Empordà

Fotografia de portada: Lluís Bover

Disseny i maquetació: Martí Riu

Correcció: Violeta Roca

Impressió: Impremta Pagès

Dipòsit legal: GI-351-2009

Meteorologia	2
Editorial	3
Fets i gent	4
Apunts del natural.....	8
L'enquesta	10
Club de lectura	13
Llibres a escena	16
Punt de lectura.....	19
Racó jove	22
Medi ambient.....	24
Grup Mou-te	27
Història.....	28
Per pensar-hi	31
Memòria popular.....	34
Paraules de la Tallada	36
Petits manteniments.....	38
Salut	40
Obrint boca	43

Aspre i Pla

Número 33

Juny 2024

CONSELL DE REDACCIÓ:

Amandi Alonso, Joan Lorenzo, Roser Bagué
Paretas, Margarita Vidal, Maria Gràcia Vilavella,
Jordi Margarit, Ultano Gómez, Núria Abulí,
Rafael Hereu, Ramon Casares i Xavier Viladevall.

AMB LA COL-LABORACIÓ DE:

Totes les entitats culturals municipals.

✉ aspreipla@gmail.com

Aigua, reflexió i esperit

Hem tornat a passar un hivern sec, però des de finals de febrer l'aigua que tant delíem ha tornat, qui sap fins quan. Amb pluja s'han refet camps i boscos. No tots els sembrats s'han recuperat i encara en caldrà molta més per poder dir que hem superat l'episodi de sequera. Potser, atesos els efectes del canvi climàtic, cal que comencem a acostumar-nos a aquestes situacions. L'aigua l'hem d'aprofitar tant com es pugui.

També han passat les eleccions al Parlament de Catalunya i al Parlament Europeu, i ens han deixat un ròssec d'inquietud. Els vots a l'extrema dreta xenòfoba s'han incrementat, i de quina manera.

Atès que aquest fenomen no sembla passatger sinó que té una dimensió creixent en el món occidental, s'imposa la reflexió. Aquests vots poden respondre, en part, a informacions incompletes, falses o manipulades emocionalment. En qualsevol cas, l'antipolítica i la manca de rigor en la formació de l'opinió són una irresponsabilitat. L'esperit crític i la consulta de fonts segures i diverses mai no sobren a l'hora d'informar-nos.

El panorama no és engrescador. Les guerres, el canvi climàtic, les desigualtats i la pobresa creixents i les opressions que perduren en la nostra societat fan que el futur sembli poc clar i que vegem en perill coses essencials que fins ara ens semblaven segures.

D'entre totes les causes a què l'extrema dreta atribueix els mals del present, en destaca la immigració –especialment, la immigració magribina. S'invoca la nostra identitat, però la nostra societat, que és plural, no existiria sense diversitat i sense canvis. Totes les identitats –encara que pugui semblar el contrari– canvien i evolucionen. L'important és que l'evolució sigui democràtica i respecti les minories.

Amb els índexs demogràfics actuals necessitem immigració i en seguirem necessitant. Les polítiques xenòfobes persegueixen de manera autoritària i repressiva la marginació i en un últim terme, l'expulsió de persones amb les quals convivim actualment. L'única manera d'abordar els conflictes sense degradar-nos com a societat i com a poble és a partir de polítiques socials fermes i decidides que promoguin la igualtat, combatin la pobresa i possibilitin una acollida en condicions de les persones nouvingudes. Només d'aquest esperit en pot néixer un futur millor.

I, parlant d'esperits, l'estiu comença prometent festes i celebracions. Són moments per viure i humanitzar la nostra convivència. Ara que hi ha aigua als pous també és bo no deixar-se temptar per la sequera de l'esperit. I una mica d'esperit –no cal que sigui dels més forts– va bé per alegrar les festes. Vigileu a la carretera i gaudiu de l'estiu!

Resultats eleccions al Parlament de Catalunya del 12 de maig de 2024 a la Tallada

12M

PARTIT	Vots	Percentatge	Participació: 69,9%
JUNTS+CARLES PUIGDEMONT	90	35,45%	
ERC	45	17,4%	
PSC-PSOE	32	12,5%	
CUP-DT	26	10,2%	
ALIANÇA CATALANA	25	9,8%	
COMUNS-SUMAR	14	5,5%	
VOX	6	2,3%	
PP	4	1,5%	
PACMA	2	0,7%	
ALHORA	1	0,3%	
× VOTS NULS	5	1,9%	
VOTS EN BLANC	4	1,5%	

Resultats eleccions al Parlament Europeu del 9 de juny de 2024 a la Tallada

9J

PARTIT	Vots	Percentatge	Participació: 54,9%
JUNTS I LLIURES PER EUROPA	80	39,0%	
ERC-ARA REPÚBLIQUES	44	21,4%	
PSC-PSOE	36	17,5%	
PODEMOS	12	5,8%	
PP	10	4,8%	
COMUNS-SUMAR	7	3,4%	
SE ACABÓ LA FIESTA	5	2,4%	
PACMA	4	1,9%	
VOX	4	1,9%	
FRENTE OBRERO	1	0,4%	
IUSTITIA EUROPA	1	0,4%	
PIRATES DE CATALUNYA-EUROPEAN PIRATES-ALIANÇA REBEL	1	0,4%	
× VOTS NULS	0		
VOTS EN BLANC	0		

La Bústia d'Aspre i Pla

Fins ara hem fet enquestes per esbrinar l'opinió dels veïns i veïnes del municipi sobre diversos temes que poden ser d'interès general. Ara proposem afegir-hi una altra manera perquè el veïnat expressi la seva opinió d'una manera més personal. Es tracta d'obrir una Bústia de l'ASPRE I PLA, a la qual es podran adreçar cartes a la revista i que seran publicades, sempre que compleixin unes determinades condicions.

1. Cal que hi consti el nom i els cognoms, així com el poble o població del remitent, que es publicaran amb la carta. No s'admeten els pseudònims.
2. S'ha d'enviar per e-mail posant com a assumpte «Bústia de l'Aspre i Pla», i en un arxiu adjunt en format de Word, a l'adreça electrònica de la revista (aspreipla@gmail.com).
3. L'extensió de la carta no ha de sobrepassar les 250 paraules.
4. La redacció ha de ser senzilla i clara, sense paràgrafs llargs, és a dir, de fàcil lectura.
5. S'ha de fer servir un to respectuós. No es publicaran si hi apareixen insults o desqualificacions grolleres.
6. Es prioritzaran, de cara a la publicació, les cartes que tractin de temes que tinguin a veure amb el municipi, però també s'admetran les que expressin opinions personals.
7. El termini perquè la carta sigui publicada serà el 15 de maig per al número d'estiu i el 15 de novembre per al número d'hivern.

Us animem a escriure. Les vostres cartes seran ben rebudes!

Fets i gent de tot arreu

Els primers mesos de l'any també bullen de trobades i actes als nostres pobles. Això n'és una petita selecció.

26-12-2023. Arrossada de Sant Esteve a Canet. FOTO: MARTA CORDONET

31-12-2023. Nit de Cap d'Any a Canet. FOTO: MARTA CORDONET

5-01-2024. Els Reis a Tor. La trobada més màgica. FOTO: JOAN LORENZO

15-01-2024. Sant Martí estén el seu doble arc per sobre de L'Empordanet. FOTO: AMANDI ALONSO

10-03-2024. Setena trobada de col·leccionistes de plaques de cava a L'Empordanet. FOTO: AMANDI ALONSO

Calçotada a Canet. FOTO: MARTA CORDONET

30-03-2024. El xai pasqual, una tradició que a Tor ens agrada mantenir. FOTO: JOAN LORENZO

30-03-2024. Caminada després del dinar de Dilluns de Pasqua a Canet.
FOTO: MARTA CORDONET

Després de la mort de la M. Dolors Tarrats un grup de dones del poble van fer arribar aquest ram i un escrit a la família, que els va posar a la botiga.
FOTO: FINA JUÁREZ

24-04-2024. Dia de les Esquadres de l'ABP de la Bisbal d'Empordà al local de L'Empordanet.
FOTO: AMANDI ALONSO

20-04-2024. Sessió de cineclub al Casal de Tor; en Josep Hereu ens va fer una presentació ben interessant d'El festí de Babette. FOTO: JOAN LORENZO

Cargolada a Canet. FOTO: MARTA CORDONET

5-05-2024. Al dinar del Dia de la Mare a Tor no tenim mandra de pelar patates. L'ocasió s'ho val! FOTO: JOAN LORENZO

8-05-2024. Presentació del Projecte de regadius a la sala de plens de l'ajuntament. FOTO: AMANDI ALONSO

Una copa junts a Canet. FOTO: MARTA CORDONET

25-05-2024. Dia de la Gent Gran. Foto del grup; va costar que fessin bondat. FOTO: FIDEL TORRENT MARSAL

25-05-2024. Dinar del Dia de la Gent Gran a L'Empordanet. FOTO: AMANDI ALONSO

Josep Maria Barrera Nicolau, pagès de Tor

«Avui han caigut 25 litres». Enguany més que mai aquesta aigua és un regal que s'ha fet esperar molt. Fer de pagès és sobretot això: mirar el cel amb els peus ben arran de terra.

«Tinc 63 anys i sempre he fet de pagès, com abans ho havien fet el meu pare i el meu avi, i la tradició continua endavant amb el meu fill Àlex. M'agrada aquesta feina, tot i les dificultats que comporta.» En Josep Maria em rep a l'esplanada del carrer del Pla de Tor, on guarden les eines. Abans aquí hi tenien la granja de les vaques, quan la llet es pagava a bon preu, però d'això ja en fa molt temps. Després de la refrescada d'aquest dia de maig el Montgrí llueix en la distància com acabat d'estrenar.

I què és fer de pagès el 2024? Una cursa d'obstacles, si em revejo per les seves paraules. La meteorologia n'és tan sols una part, molt important, no hi ha dubte. Però cada vegada més, la feina és més complicada i comporta un treball administratiu per complir amb tots els requisits legals d'aquí i de fora; sort en té de l'Àlex, que es mou com peix a l'aigua amb tota la paperassa, i la Carme, que porta l'administració. Les subvencions arriben, però triguen a pagar-se i, entremig, en anys com aquest, si no fos per l'assegurança els números sortirien molt prims, perquè la collita serà realment escassa com a conseqüència de la sequera. L'administració indica què es pot plantar i cal seguir estrictament el tant per cent assignat per cada cosa, respectant el que diuen pel que fa al regadiu i al secà.

Hi ha, a més, un necessari i rigorós control fitosanitari que cal seguir i informar-ne regularment amb tota cura. Em sorprèn mostrant-me com la tecnologia ha arribat al sector primari: l'aplicació de mòbil que utilitza indica a la perfecció, amb imatges de satèl·lit, l'evolució de cada camp gairebé dia per dia, i són perfectament visibles els progressos gràcies a tota una gamma cromàtica.

En Josep Maria i el seu fill treballen camps al nostre municipi i a Bellcaire, incloent els de la seva propietat, alguns d'arrendats i els que van «a junta», que vol dir que els hi paguen per fer la feina de treballar-los. «Vas amb el tractor i fas nosa», comenta; els cotxes fan sonar el clàxon i es queixen quan coincideixen a la carretera i la seva mida i velocitat alenteixen el trànsit. Però, llavors, amb què han de llaurar? La pressa de la vida diària, córrer per córrer, sense ser conscients que

Tres generacions: en Josep Maria, en Roger i l'Àlex. FOTO: JOAN LORENZO

Des d'aquí dalt, el món es veu diferent. FOTO: JOAN LORENZO

MACFONT, S.A.

Recursos del Mar per a la Indústria Alimentària

17002 GIRONA. 972-218825

WWW.IBERLAND.COM

info@macfont.es

sense pagesos no tindriem el plat a taula. Parlem de les dimensions del pont de Verges com un exemple de l'absurd que ens envolta: quan han de passar-hi amb la «cosetxadora» Claas, és un festival (correctora, ja ho sé que en català normatiu n'hem de dir *recol·lectora*, però a l'Empordà tota la vida n'hem dit així...). Quan les recents mobilitzacions reivindicatives els van dur a ocupar carreteres i la capital, el món pagès va mostrar la seva força. Fa anys que es queixen amb motiu: el que paguem els consumidors no té res a veure amb el que reben ells com a productors; és el fracàs evident d'una societat que no és capaç de gestionar adequadament un dels sectors essencials del nostre país. Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural: sembla que ens faci por dir les coses clares. Quan ja no quedin pagesos, avorrits dels entrebancs, després ens queixarem.

El primer tractor al qual es va enfilem en Josep Maria era un Ebro 55. Més tard van arribar els Massey (165, 178), un Ford 5000 i encara no fa gaire es van vendre un Fiat de 39 anys. Avui la joia de la corona és un McCormick de color negre farcit de tecnologia. Em convida a pujar-hi –faig el cim amb no pocs treballs– i quedo bocabadat per la pantalla tàctil i els leds que omplen la cabina. El seient és més còmode que la millor de les butaques: ja que hem de treballar, fem-ho ben asseguts, sí senyor!

Per recollir, primer cal sembrar. FOTO: ARXIU FAMILIAR

No som conscients que sense pagesos no tindriem el plat a taula

Ordi, blat, colza i pipes. Enguany, poca cosa, per la manca d'aigua esmentada. És per això que la inversió recentment anunciada del projecte de modernització del Regadiu de la Comunitat de Regants Presa de Colomers és benvinguda.

I els tudons, què?, li demano. «L'enemic número 1», em respon. Aquest ocell de la família dels colúmbids, de més de 30 centímetres de llarg, de plomatge gris blavós, moradenc en el pit, és especialista a endur-se el gra just acabat de plantar. Si algun dia sentiu un patac de soroll intermitent, tingueu paciència: no és per gust, es per necessitat.

Fa una estona l'Àlex ha portat en Roger, el fill de l'Elisenda. El net d'en Josep Maria i la Carme apunta maneres: «només pensa a créixer per arribar als pedals», em diuen quan els demana insistentment per enfilem-se al tractor. El futur treu el nas mentre s'escola la tarda.

JOAN LORENZO QUINTANA

Arriba el moment més esperat: és temps de collita. FOTO: ARXIU FAMILIAR

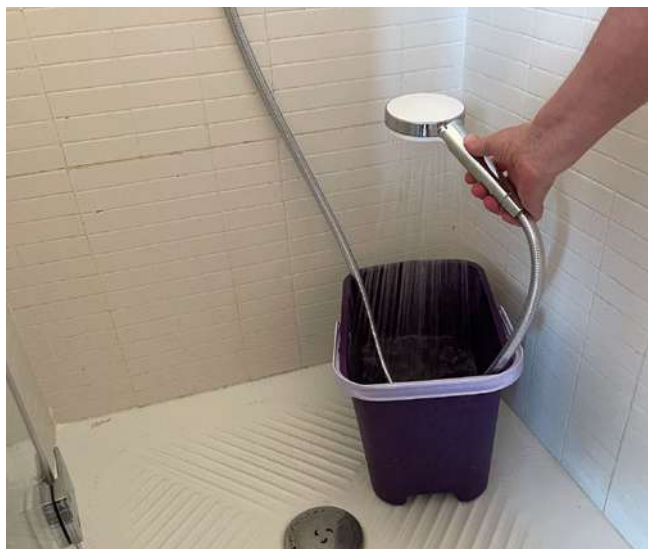
Estalviem aigua a la llar?

COMENTARI A L'ENQUESTA

El dissabte 27 d'abril, Mare de Déu de Montserrat, vam tenir la reunió de la revista per tractar dels continguts. Continuava la pertinaç sequera i Aragonès era a punt de noliejar (*fletar*, en castellà) vaixells d'aigua. Vam decidir que l'enquesta podria anar sobre l'estalvi de l'aigua a la llar, més que res per conscienciar encara més el veïnat d'aquest problema tan gran. Doncs bé, una setmana després, quan començava a redactar les preguntes de l'enquesta, s'obriren les comportes del cel (qui havia dit que «l'aigua no cau del cel»?) i plovia a bots i barrals: els teulats es recordaven d'antics degoters i algunes finestres filtraven la pluja esbiaixada. Per uns moments vaig patir la síndrome Xavi Hernández: ja sabeu que quan diu que plega guanya partits, i quan diu que es queda, en perd. Doncs bé, jo barrinava preguntes sobre l'estalvi d'aigua en ple diluvi. Fent cas d'aquesta «causalitat» no hauríem de parar de fer enquestes sobre la sequera i l'estalvi d'aigua, si aquestes convoquen i atrauen les pluges, que tan bona falta ens fan. Bromes apart, bona falta ens fan perquè, tot i la primavera de pluja que hem tingut, els embassaments encara no arriben a la meitat de la seva capacitat, i segurament les mesures d'estalvi d'aigua les haurem d'assumir com un hàbit «saludable» més.

Estalviadors d'aigua

En general les persones que han contestat l'enquesta –poquetes– tenen un perfil de bons estalviadors d'aigua. La majoria procura tancar l'aixeta del bany si no en fa ús (1a: 90%), es dutxen més que es banyen (2a: 94%), fan servir una galleda

Un 60% d'enquestats fan servir una galleda per recollir l'aigua freda mentre no surt la calenta. FOTO: RAMON CASARES ROMEVA

Més de la meitat fa ús de reg automàtic per a jardins i hort. FOTO: RAMON CASARES ROMEVA

per recollir l'aigua freda mentre no surt la calenta (3a: 60%). Fins i tot una feina un xic laboriosa com reaprofitar l'aigua d'un bullit o de netejar les verdures la procuren fer el 49%, i un 18% si no els representa un gran enrenou (pregunta 4a). Més de la meitat fa ús de reg automàtic per a jardins i hort (5a: 56%) i renten el cotxe en túnels de rentat (6a: 86%). Cal assenyalar també alguna que altra resposta de caire escèptic respecte a l'eficàcia de l'estalvi d'aigua a la llar, com per exemple un 7% «troba exagerat» reaprofitar l'aigua de la dutxa. Tampoc no els falta raó si considerem que la major despesa d'aigua correspon a la indústria i l'agricultura, però si sumem tots els petits estalvis del conjunt de les llars ja n'és una quantitat important, a més que, com dèiem al començament, ens crea una mentalitat d'estalvi i valoració de bé tan necessari. A les dues darreres preguntes, que no tenien l'aigua com a protagonista, una gran majoria té el bon criteri de portar els productes altament contaminants a la deixalleria municipal (7a: 85%). I sobre el canvi climàtic, més de la meitat opina que és degut a l'acció humana (8a: 60%), i un nombre més petit que, sense negar la influència de l'acció humana, també pot haver-hi un canvi de cicle climàtic (8a:32%).

Valgui l'enquesta, si més no, per conscienciar-nos tots plegats que l'aigua és un bé essencial per a la vida, i que hem d'aprendre a valorar-lo i estalviar-lo. Sense llum, gas i petroli retrocediríem als temps de la carreta i la somera. Sense aigua, però, no hi hauria ni arbres ni animals ni persones ni civilització: viuríem en un desert.

JORDI MARGARIT

Dins del context de sequera prolongada que viu especialment l'Empordà l'enquesta vol esbrinar si fem un bon ús domèstic de l'aigua, i alhora conscienciar-ne.

1

A la teva higiene personal, acostumes a tancar l'aixeta mentre no fas servir l'aigua? (aixeta oberta: 10 l/min.)

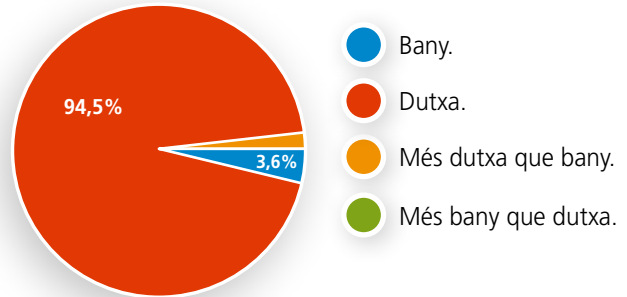
55 respostes

2

En un bany es gasten cap a 300 l d'aigua, en una dutxa se'n gasten uns 50 l. Normalment et banyes o et dutxes?

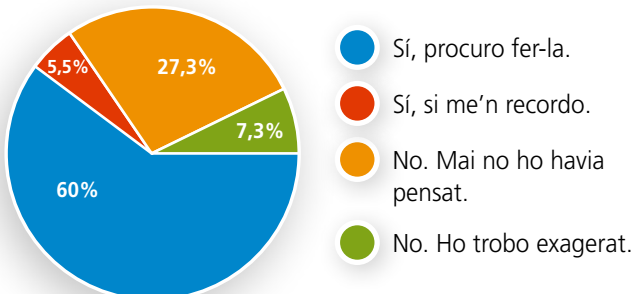
55 respostes

3

Si et dutxes, pots recollir l'aigua freda en una galleda mentre no surt la calenta, i aquesta aigua es pot fer servir per a la descàrrega del vàter. Fas aquesta pràctica d'estalvi?

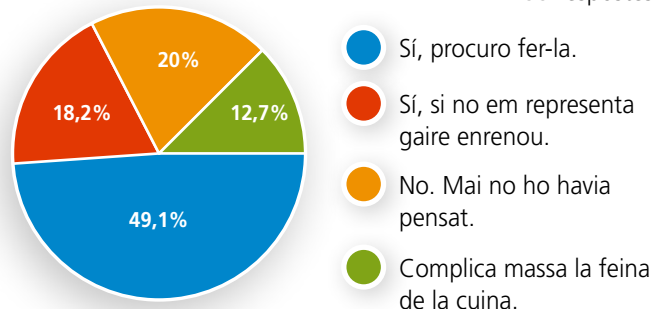
55 respostes

4

Reutilitzes l'aigua que fas servir a la cuina per rentar els aliments, o per bullir o cuinar al vapor? Si la reculls en un recipient, la pots reutilitzar per regar les plantes, sempre que no contingui sal. Fas aquesta pràctica d'estalvi d'aigua?

55 respostes

ICA

C/ La Bisbal a Figueres, s.n. (C/31, Km 359)
17134 La Tallada d'Empordà GIRONA

Shaun Jennings
director
mobile: (0034) 629 743 327
tel/fax: (0034) 972 780 638
email: info@icasl.net

Servei de bugaderia i Venda de mòduls

PROJECTES - CONSTRUCCIÓ
PINTURA - REHABILITACIÓ

c. Mestral, 13
VERGES
17142 - Girona

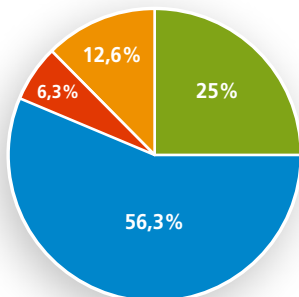
GRUP FELIU MOY

tel. 972 780 039
info@feliumoy.cat

5

Si tens jardí, pati o hort, fas servir un sistema de reg de gota a gota, amb o sense programador, que et permeti escollir l'hora més adient per regar (al matí o al vespre)? (Si no tens pati, jardí o hort, no contestis)

48 respostes

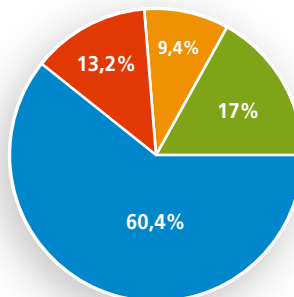

- Sí, en quasi bé tot el que haig de regar.
- Sí, però només al jardí o pati.
- Sí, però només a l'hort.
- No. Rego manualment.

6

Si rentes el cotxe, és aconsellable no fer-ho amb una mànega (es gasten uns 350 l) sinó en un túnel de rentat, on generalment es reciclen les aigües. El portes a un túnel de rentat? (Si no tens cotxe, no contestis)

53 respostes

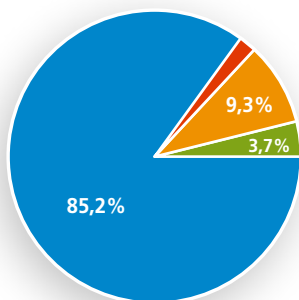

- Sí, quan vull tenir el cotxe ben net.
- No. Només el rento a mà o amb una baieta i amb poca aigua.
- No. El rento amb una mànega.
- No acostumo a rentar el cotxe.

7

Millorar la qualitat de l'aigua pot ser senzill. Hi ha molts productes que, si s'aboquen a l'aigüera, són de difícil eliminació o nocius: la pintura, l'oli, els productes de neteja, els dissolvents, etc. Un sol litre d'oli mineral pot contaminar 10.000 l d'aigua. Es recomana portar-los a la deixalleria. Teniu cura de no abocar productes contaminants a l'aigüera?

54 respostes

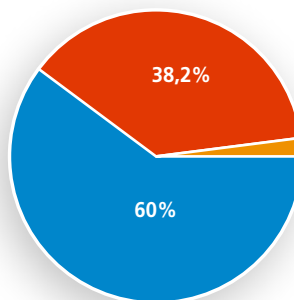

- Sí, els porto a la deixalleria.
- Sí, els porto als contenidors de rebuig.
- Alguns sí, d'altres no.
- Els aboco a l'aigüera o al vàter.

8

Creus que el canvi climàtic que estem veient els darrers anys –entre ells, la sequera– es deu a l'acció humana d'explotació de recursos naturals i contaminació del medi ambient?

55 respostes

- Sí, és a causa de l'acció humana.
- Només en part. Pot ser també un canvi de cicle climàtic.
- Hi ha canvi climàtic, però no és per l'acció humana.
- No hi ha cap canvi climàtic. Períodes de sequera n'hi ha hagut sempre.

MAPFRE

OFICINA DE VERGES

Plaça Onze de Setembre, 10
T 972 78 08 08 F 972 78 05 42
17142 VERGES
Email: mustel@mapfre.com

INSTAL·LACIONS JAUME

JAUME PASCUAL PIBERNAT
Mòbil 607 234 388

Tel./Fax: 972 780 388 jpascual@sitelcon.com
C/ Major, 7 - 17134
LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)

La lectura compartida ens enriqueix i ens amplia la vida

La lectura és una font de gaudi i coneixement i ens permet viure molt més i molt millor, segons comenta Emili Teixidor a *La lectura i la vida*, obra que us recomanem vivament.¹ I si després de llegir compartim en grup les nostres reflexions, la lectura ens enriqueix molt més la vida i ens ajuda encara més a entendre el món i les persones. Ja deia T. Todorov a *La literatura en perill* que el que ens donen les novel·les no és un nou saber, sinó una nova capacitat de comunicació amb éssers diferents de nosaltres.

Per aquestes i altres raons cada mes ens trobem al Punt de lectura per comentar els llibres que anem llegint i amb cada trobada ens enriqueim culturalment.

Amor i no

Us presentem els sis títols que hem llegit i comentat durant aquest any 2024, tots ells escrits per dones. Al gener, la novel·la *Amor i no*, de la jove escriptora de Cardedeu Alba Dalmau. És la segona obra que hem tractat de la mateixa autora al nostre club de lectura. *El camí dels esbarzers* ens havia agradat molt i ara hem confirmat que es tracta d'una narradora consolidada amb gran projecció de futur.

Els dos protagonistes d'*Amor i no* deixen de ser parella però es necessitaran al llarg dels anys i trobaran maneres de ser-hi presents, de comunicar-se i de veure's.² Entre molts altres aspectes comentats pels assistents, destaquem la relació poc convencional que qüestiona els tòpics de l'amor, els detalls del món de l'òpera i de les arts plàstiques i un final sorprenent que no us desvelarem ja que us convidem a llegir la novel·la i a descobrir-lo de primera mà.

També ens va agradar molt la novel·la històrica de la Mayte Uceda que vam comentar a principis de febrer: *El guardià de la marea*, una trepidant narració èpica ambientada a Las Palmas de Gran Canaria amb episodis a Cuba i a Alemanya i protagonitzada per una noia valenta, Marcela Riverol, i un tinent de la marina, Hans Berger. L'episodi real de l'enfonsament del vaixell *Valberana* a les costes cubanes té un paper important en la trama de la narració, així com el bloqueig d'aliments i matèries primeres que van patir les Canàries durant la Primera Guerra Mundial i l'arribada de la pandèmia de grip a les illes el 1918. Tots aquests fets ens han interessat molt i amb aquesta lectura hem eixamplat els nostres coneixements, al mateix temps que ens hem endinsat en una llarga història d'amor.³

Feliç o normal?

D'un caire molt diferent és l'autobiografia literària de Jeanette Winterson *Per què ser feliç, quan podries ser normal?*, de la tertúlia del 3 de març. «Llibre de memòries, oda al poder guardador de la literatura, aquest és un testimoni colpidor sobre una infantesa escanyada per una mare autoritària i cruel»⁴ que un dia va llançar per la finestra tots

CaMa TorTa Club de Lectura Punt de lectura
Diumenge 3 de març de 2024 a les 6 de la tarda
Espai: Punt de lectura (Centre d'interpretació) de La Tallada d'Empordà
Us convidem a comentar el llibre
Per què ser feliç quan podries ser normal? De Jeanette Winterson
ACTIVITAT OBERTA I GRATUÏTA PER A TOTTHOM
Amb el suport de Ajuntament de La Tallada d'Empordà

NOTES:

1 Emili Teixidor, *La lectura i la vida*. Editorial Columna.

2 Jordi Nopca, «Fracassar com a parella per a poder estimar-se tota la vida». *Ara llegim* (15/03/2021). https://llegim.ara.cat/actualitat/alba-dalmau-amor-i-no-fracassar-parella-acabar-estimant-tota-vida_1_3900865.html

3 «Dos tragedias y una historia de amor». Vídeo de presentació de la novel·la *El guardià de la marea*. <https://www.dailymotion.com/video/x82qbb9>

4 «Per què ser feliç si podries ser normal?», a l'editorial Periscopi. <https://periscopi.cat/llibre/astrolabi/per-que-ser-felic>

els llibres que va trobar a l'habitació de la filla, els va tirar parafina per sobre i hi va calar foc.

Adoptada per un matrimoni evangelista que, sobretot a través de la mare, va educar-la en una religiositat estricta que l'apartava dels plaers del món, la Jeanette Winterson fa de la literatura un lloc on trobar-se. L'autora també d'*Oranges Are Not the Only Fruit*, *La passió* i *Frankissstein* inclou moltes referències literàries a les seves obres i ens presenta un relat sociològic d'un temps i d'un país. A *Per què ser feliç...* també tracta el tema de l'amor en les seves diverses formes. L'amor de mare, l'adoptiva i la biològica; l'amor d'amics, l'amor de parella... I fa de l'escriptura una autèntica eina de catarsi personal davant dels avatars de la vida. Una lectura molt recomanable.

A l'abril ens vam centrar en la novel·la *La terra de les dones*, de la coneguda periodista i presentadora de televisió Sandra Barneda⁵. una novel·la que gira entorn de les pròpies arrels, de la necessitat de saber d'on venim, de conèixer la nostra història i, per tant, de descobrir qui van ser els nostres avantpassats.

3 de març de 2024, tertúlia sobre *Per què ser feliç, quan podries ser normal?* FOTO: JOAN LORENZO

La protagonista, Gala, que després d'haver viscut tota la seva vida als Estats Units torna a l'Empordà per raó d'una herència; i la possibilitat de deixar de dependre del seu marit, un cirurgià nord-americà, i viure la vida que veritablement vol viure. La novel·la està ambientada en un entorn que Barneda coneix bé perquè és on viuen els seus pares, i és on va passar part de la seva infància i joventut: l'Empordà. Una història de tres generacions, però un mateix vincle: la feminitat.

La llei de l'hivern

A principis de maig hem tingut la visita de la Gemma Ventura⁶ gràcies a una subvenció del Departament de Cultura (Institució de les Lletres Catalanes). La seva novel·la *La llei de l'hivern*, un cant a la imaginació i a les lleis invisibles de la natura, va ser guardonada amb el Premi Josep Pla 2023. És una obra de sentiments, de mort i amor, en què una noia vetlla el seu avi, i en la solitud absoluta té dues grans companyies: la de la memòria i la de la imaginació. Això fa que s'expliqui en forma de monòleg interior en primera persona.

Aquesta jove escriptora nascuda al Vendrell, mestra de música de formació i periodista de la revista digital *Catorze*, ens va explicar també com fa les entrevistes i l'enriquiment personal i professional que li comporta aquesta activitat.⁷

NOTES:

⁵ Entrevista a Sandra Barneda a «Els matins de TV3». https://youtu.be/y_HXx319IPY?si=Ng7ZxnnViWwDA-Zq

⁶ Entrevista a Gemma Ventura al programa «GeMMinades». <https://youtu.be/E4AChTnToQM?si=gTlnnBAelm17yyOJ>

⁷ Revista digital *Catorze*. Secció de Gemma Ventura: <https://www.catorze.cat/author/gemma-ventura-farre/>

I a principis de juliol comentarem *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda. A través de la veu d'un personatge masculí, el jardiner, s'expliquen els esdeveniments relatius a l'entorn de la casa on treballa. Una bona oportunitat de revisar un dels clàssics de la gran escriptora catalana.

Com diu Daniel Pennac a *Els 10 drets del lector* (2009): «El temps per llegir, igual que el temps per estimar, dilata el temps de viure». Veniu a compartir la vida i la literatura al Club de lectura municipal de la Tallada d'Empordà cada primer diumenge de mes.

Les vint-i-sis recomanacions de lectures de membres del Club de lectura per Sant Jordi que serveixen perfectament per a l'estiu!

5 de maig de 2024, tertúlia amb Gemma Ventura sobre el seu llibre, *La llei de l'hivern*. Fotos: JOAN LORENZO

El 2 de juny hem comentat *Matrioixques*, de Marta Carnicero.⁸ Es tracta d'una obra molt dura relacionada amb la guerra dels Balcans explicada a dues veus; la de la Hana, exiliada de la seva terra amb una càrrega vital i emocional molt forta, i la de la Sara, una adolescent catalana que cerca la seva mare biològica. Ens presenta un tema punyent, la violència contra les dones com a arma de guerra, i aborda qüestions tan importants com la lleialtat, l'origen, l'adopció, l'herència i la memòria. Una obra que ens ha colpit.

Bones lectures!

MARGARITA VIDAL JURADO
Dinamitzadora del Club de lectura

NOTES:

⁸ Entrevista a Marta Carnicero al programa de TV3 «Més-324» <https://www.cma.cat/3cat/marta-carnicero-hernanz-ens-presenta-la-novella-matrioixques/video/6155732/>

CaMa TorTa Club de Lectura
Punt de lectura municipal de la Tallada d'Empordà

Diumenge 2 de JUNY de 2024 a les 7 de la tarda
Espai: Punt de lectura (Centre d'interpretació) de La Tallada d'Empordà
Us convidem a comentar el llibre

MATRIOIXQUES de MARTA CARNICERO

ACTIVITAT OBERTA I GRATUITA PER A TOTHOM
Amb el suport de Ajuntament de La Tallada d'Empordà

CARNS I EMBOTITS
Can Raliu
CARNS I EMBOTITS

Plaça Major, 6 - Tel. 972 64 06 03
LA BISBAL D'EMPORDÀ

C/ Major, 67 - Tel. 972 76 80 18
JAFRE

Qui vulgui, que imaginin que soc jo!

Entrevista amb **Albert Prat Zapata** Sobre *La ciutat de les mosques*:

El 18 de febrer de 2024 al Punt de Lectura la Lina Vilamitjana Pujol va presentar *La ciutat de les mosques*, un recull de contes d'Albert Prat Zapata. La presentació va ser molt entretinguda i el mateix dia vam acordar amb l'autor una entrevista, que va tenir lloc el divendres 29 d'abril a la casa de l'Albert a la Tallada.

Vas néixer a Girona l'any 1978, ets llicenciat en Filologia clàssica i professor de secundària a l'institut de Celrà.

I visc a Girona...

Quina relació tens amb la Tallada?

La relació amb la Tallada és de fa molts anys i ve a través de la meua dona, la Carla. Són de Can Canals. Fa vint-i dos anys que anem junts i per tant fa vint anys que venim per aquí.

Escrius i publiques. De l'experiència d'escriure què és el que t'agrada?

Publicar ha estat recentment. Fa temps que escric, però escrivia coses molt esparses, molt inconnexes, sense cap ànim de publicar, simplement pel neguit de dir: «Ah! Tinc una història, vull explicar-la». Abans de la pandèmia vaig fer un curs a l'Aula d'escriptura de Girona que dirigia en Vicenç Pagès Jordà... Ell deia: escrius per escriure o escrius per ser publicat? I jo pensava: «algun dia m'agradaria escriure per ser publicat». I des de llavors he estat com-

L'Albert Prat i la Lina Vilamitjana, a la presentació de *La ciutat de les mosques* al Punt de lectura. 18 de febrer de 2024. FOTO: RAMON CASARES

pilant aquests contes i escrivint aquest llibre, *La ciutat de les mosques*, que en principi eren relats inconnexos però que vaig reescriure per donar-los una mica d'unitat.

T'hi penses molt a l'hora d'escriure?

Sí, sí. Per aquest llibre vaig trigar cinc anys, amb la pandèmia pel mig; per tant, m'hi penso molt. Els contes els he pensat molt, abans de posar-m'hi... Un relat curt necessito saber com comença i com s'acaba. No sé què hi passarà pel mig, ni com ho bastiré. A mesura que vaig escrivint, vaig seleccionant: això ho trec, això no. Hi ha gent que diu que el títol es posa al final. Jo no; quan escric ja tinc al cap el relat i el títol.

Jo pensava: «Algun dia m'agradaria escriure per ser publicat»

El llibre l'obres amb una cita del Fedre de Plató en què Sòcrates diu: «A mi els arbres i els camps no m'ensenyeres».

Bé, els relats són molt urbans, però el primer conte i la introducció passen en un ambient rural. En una ruralitat moderna amb gent que viuen al camp però no fan de pagesos. En molts pobles la gent que hi viu ja no fa de pagesos... Però bàsicament el que vol ser el llibre és un recull urbà. I els personatges són molt urbans.

En tots els contes hi ha aparentment el mateix personatge narrador. Fins a quin punt aquest personatge ets tu mateix?

De fet, el narrador, és un dels fils conductors del recull; l'altre és l'entorn, la ciutat. És un personatge sense nom. Volia jugar aquest joc de la incògnita: «Ostres! Aquest narrador, són experiències pròpies, això que explica? Ets tu o qui és?». Vaig deixar-lo sense nom perquè semblés una autobiografia, i en primera persona perquè semblés que el narrador és l'escriptor. Però no ho és perquè és un personatge fictici que parla en primera persona, però no és pas autobiogràfic, tot i que, clar, hi ha molta experiència pròpia o anècdotes. Em feia gràcia que qui volgués es pogués imaginar que soc jo, i cap problema!

La música està present en els contes i fins i tot a la solapa hi ha un codi QR per accedir a la llista de reproducció... Per què, aquesta música?

És una banda sonora molt homogènia. Són clàssics del rock dels setantes, vuitantes, norantes.... Més «boomer» que no pas de l'edat que aparenta el narrador. Aquesta és una altra: quina edat té? Quins poden ser els seus referents? Les narracions se situen en els dos mil. O sigui que seria la banda sonora del personatge: un narrador madur. No és pas un jove. Està en una edat indeterminada entre els quaranta i els cinquanta.

Un moment de l'entrevista.

La ironia, aquest humor àcid, li serveix al narrador per relativitzar, és un tret del personatge, una manera de caracteritzar-lo, perquè és un fracassat

La ironia sembla un recurs necessari per posar distància respecte a unes realitats una mica crues. Algú m'ha dit: «Aquí hi ha molt de sexe i drogues i nosaltres que som de Girona això no ho hem vist».

S'hauria de veure de quina part de Girona i de quina època! Realment xoca que en un escenari conegut puguin passar-hi coses que no es tenen per habituals. La ironia, aquest humor àcid li serveix al narrador per relativitzar, és un tret del personatge, una manera de

caracteritzar-lo, perquè és un fracassat i la ironia li serveix perquè el fracàs no el porti a la depressió. Ell segueix i quan una cosa no li surt bé, tira d'ironia per entomar-ho, i endavant! Pel que fa al sexe i les drogues, sí que m'he trobat amb gent que m'ho ha dit. Jo no tenia la sensació que hi hagués tant de sexe; les drogues sí que hi surten perquè el protagonista fuma i beu i es troba amb gent que també ho fan, però sexe, sexe, sexe consumat, només surt en un relat. Hi ha molta imaginació, molt desig latent, passions amagades...

**CONSTRUCCIONS
EL PUIG SEGALÀ SL**

Albert Urtós

Ctra. Figueres s/n 17134 La Tallada d'Empordà
 ☎ 676 04 24 94
 ✉ conseipuigsegalar@hotmail.com

agroempordà s.l.

Albert Oliveras
 629 602 162

c/ Canet, s/n - 17134 LA TALLADA (Girona)
 Tel. 972 78 05 73
 e-mail: albert.oliveras@agroemporda.cat

Els clàssics, com deien: *nihil novum sub sole* (res de nou sota el sol), ells ja van marcar el camí.

I alguna ocasió frustrada.

La majoria són frustrades i l'única que arriba a bon port, la de la cambrera, al final ja deixa entreveure que allò és una fascinació d'ell. Fixa-t'hi que diu «no sé si mai t'arribaré a conèixer!».

Potser estem massa acostumats a veure la literatura com una mena de sublimació...

Les crítiques que feien al realisme brut eren precisament que «això» no és literatura, que la literatura ha de ser lírica, ha d'evocar imatges belles...

En els relats s'hi endevinen moltes influències, citacions i homenatges. Algunes d'explícites, com a Bukovski o a JM Fonolleres, d'altres insinuades, com a Pere Calders o Mercè Rodoreda, algun autor clàssic llatí o grec, Kafka, potser Paul Auster...

Sí. És clar. Referències a tota la tradició contista ja hi són. Rodoreda, però també Víctor Català. De fet, la protagonista del segon conte, que es titula «Zumba», es diu Mila, que se'n va a viure en un mas aïllat i està allà ben amargada... Bé, és un mas i no una ermita, com a *Solitud*...

La Tallada et podria suggerir algun relat?

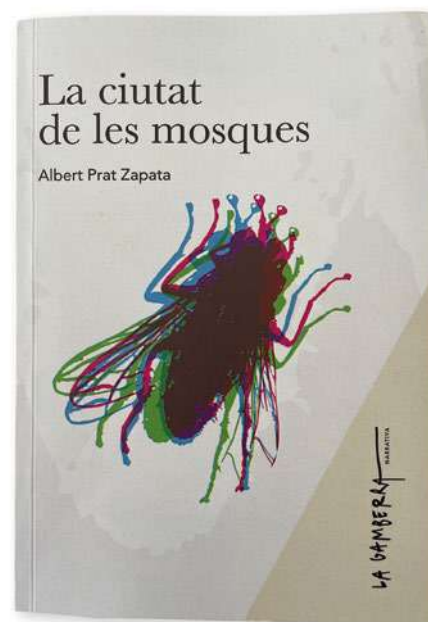
Sí que me n'ha suggerit, però no en aquest recull. De l'ambient de l'Empordà, de l'aspre i el pla en tinc un relat en un recull que ha sortit ara, «Històries de tramuntana», editat per l'editorial Lluny del ramat, on sí que em vaig inspirar, potser no tant en la Tallada com en Verges.

Els teus alumnes han llegit el llibre? Què en diuen?

Alguns sí. Els ha agradat. Es queden sorpresos i diuen «no m'esperava aquests relats». Potser perquè quan tu fas de professor ets d'una altra manera, més acadèmic, ets professor de llengües clàssiques, i pensen «aquest tio ha de ser un rotllo...».

Potser, també, perquè no llegeixen els clàssics...

Tens raó, perquè no han llegit els clàssics. Com deien: *nihil novum sub sole* (res de nou sota el sol); ells ja van marcar el camí. Per exemple Catul, que tant et pot fer un poema molt sensible a la seva estimada Lèsbia o un poema contra Cèsar. A ell, la política no li diu res. El que

Portada de La ciutat de les mosques.

vol és la vida, l'amor, anar a les tavernes, jugar a daus. Quan els ho llegeixo, els meus alumnes pregunten: «I això ens fas llegir?», «Perdona, jo no us ho "faig llegir", és el currículum». Els clàssics van des d'un erudit de saló que seria Virgili, que escrivia epopeia i era fantàstic, a un Ovidi que en la mateixa època et fa l'*Ars d'estimar* i et diu que el millor lloc per lligar és el circ perquè hi estàs molt estret i et pots acostar a la noia i arrambar-t'hi a la cuixa... O fins i tot en el llibre tercer de l'*Ars amatòria*, dedicat a les dones, gosa dir: «Això que us diré ara fa posar-me vermell, però com que és la meva tasca ho diré». I els diu en quines posicions han de fer l'amor: «Si tu ets baixeta, posa't a sobre».

RAMON CASARES ROMEVA

c/ Girona, 60 - 17142 VERGES (Girona) - Tel/Fax: 972 780 417 - inst.verges@gmail.com

ACTIVITATS DEL PUNT DE LECTURA MUNICIPAL

Presentacions de llibres i altres dinamitzacions culturals

En els últims sis mesos hem continuat dinamitzant el Punt de lectura amb activitats literàries i culturals per a totes les edats. L'espai s'ha convertit en un lloc de trobada habitual els dimecres a la tarda que fomenta les relacions socials entre els veïns i veïnes. Us fem un recull de les que s'han fet des del desembre fins ara.

A bans d'acabar l'any vam col·laborar amb l'Associació de Reis explicant el conte «El caganer no pot cagar» a la plaça de l'Ajuntament, amb gran assistència de públic. Relacionat amb aquestes festes nadalenques també vam fer una lectura de poemes («Neules literàries»), i un taller de decoració que va consistir a construir petits arbres amb paper reciclat.

El dimarts 30 de gener al matí vam tenir una visita molt especial: tot l'alumnat de 1r d'ESO de l'Institut Escola Francesc Cambó de Verges. Van poder veure l'espai i els vam explicar que poden venir a llegir i demanar llibres en préstec. I el dia següent, per commemorar el Dia Escolar de la No Violència i de la Pau, vam fer la lectura del conte «Mila, la petita girafa», de Tali Company, i un taller de mandales, activitat familiar.

Per commemorar el Dia de la Nena i de la Dona en la Ciència, el dimecres 14 de febrer diverses científiques del municipi ens van presentar la seva experiència (Maria Planellas, Conxi Camúñez, M. Dolors Guàrdia, Irene Falgàs i Glòria Àvila). Vàrem fer dos experiments molt interessants i vam consultar llibres sobre dones científiques importants.

Seguidament vam tenir dues presentacions de llibres, amb gran assistència de públic. El diumenge 18 de febrer ens va acompanyar el nostre veí de la Tallada Albert Prat, autor de *La ciutat de les mosques*, obra que va introduir magníficament la Lina Vilamitjana de Tor. L'editor del llibre va portar exemplars que els assistents van poder adquirir i l'Albert ens va signar com a record. Dissabte 2 de març vam acollir la presentació de *Jo he robat el manuscrit Voynich*, de Josep Torrent i Salvador Casas, guanyadora de la VI edició del Premi Novel·la Baix Empordà. La presentació, organitzada per

Experiment del Dia de la Nena i la Dona en la Ciència.
FOTO: MARGARITA VIDAL JURADO

Decoració de primavera. FOTO: IRENE VALLVÉ

l'àrea de cultura de l'Ajuntament, va ser introduïda per la nostra alcaldessa, amb la presència de la Sra. Nines Rivas, del Consell Comarcal del Baix Empordà. Els autors de l'obra ens van explicar aspectes molt interessants de la novel·la.

Dimecres 6 de març vam commemorar el Dia de la Dona amb la lectura del Manifest i el comentari del documental de *Sense Ficció* de TV3 *De què es queixen les dones?*. Vam comptar amb la regidora d'Igualtat, Sra. Anna Peris, i altres membres del consistori, així com amb diverses persones del municipi que van participar activament en la tertúlia. També es va fer una exposició de llibres sobre dones i de postals de cites d'escriptores catalanes.

Dimecres 20 de març a les 6 de la tarda vam donar la benvinguda a la primavera amb la commemoració del Dia Mundial de la Poesia. Es va llegir el poema de Vicent Andrés Estellés proposat per la Institució de les Lletres Catalanes en 15 llengües: català, castellà, anglès, francès, rus, ucraïnès, àrab, gallec, romanès, italià, alemany, llatí, grec, eusquera i esperanto. Un èxit d'assistència i una manera d'incentivar l'apropament de les diferents cultures que conviuen al municipi i rodalies.

Per celebrar Sant Jordi, les veïnes del grup Mou-te ens van decorar l'espai amb diferents tipus de manualitats amb un resultat espectacular, tal com podeu veure en una de les fotografies adjuntes. També vam convocar un concurs de «bookface» per donar protagonisme als llibres. S'hi van presentar 20 creacions: 15 d'adults, 3 de joves i 2 d'infants

Lectura de l'acte segon de *La filla del mar*. FOTO: MARIA TERESA GERONÈS

**Premis i
participants
en el concurs
de «bookface»
de Sant Jordi**

i el jurat, format per la Montse Roure, en Jesús Alvira i l'Amandi Alonso, van considerar que tots han tingut molta qualitat. El 24 d'abril es van entregar els premis a les persones guanyadores: Ana Chust (categoria adults), Martina Sabrià (juvenil) i Quim Sabrià (infantil), que ha consistit en un val per valor de 20 € per gastar en llibres. També s'ha ofert un punt de llibre personalitzat de record a tots els participants.

Tot seguit, per commemorar el centenari de la mort d'Àngel Guimerà, vàrem fer una lectura dramatitzada de l'acte II de

La filla del mar amb el següent repartiment: Josep M. Falgàs (Rufet), Joan M. Pareta (Mòllera), Ramon Casares (Gregori), Mercè Miralles (Caterina), Jaume Riu (Baltassanet), Agustí Cansell (Pere Màrtir), Fina Juárez (Mariona), Margarita Vidal (Àgata), Joan Lorenzo (Cinquenes), M. Gràcia Vilavella (Lluïseta), Marian Carbó (Filomena) i Irene Vallvé com a narradora.

Pocs dies abans de la festa de Corpus, dissabte 25 de maig a les 7 de la tarda a la Sala de plens de l'Ajuntament, vam

Persones lectores del Dia de la Poesia 2024. FOTO: AMANDI ALONSO

Presentació de *La ciutat de les mosques*, d'Albert Prat. FOTO: JOAN LORENZO

programar la projecció del documental *La Patum*, de Jesús Alvira, amb la presència de l'autor, veí de la Tallada. Aquest capítol, que forma part de la sèrie *Fiesta World Wide*, se centra en una de les festes més antigues d'Europa de caràcter màgic i teatral que juga amb el bé i el mal. Celebrada a Berga durant la festivitat de Corpus, ha estat declarada Patrimoni Immateral de la Humanitat per la UNESCO.

Més tard, per celebrar el Dia del Medi Ambient, dimecres 5 de juny hem fet una activitat familiar amb jocs i contes i

finalment, dissabte 15 de juny, una taula rodona sobre l'autoedició de llibres i la presentació de *L'escàndol Weissman*, de Joan Carles Muñoz; *La muntanya dels raigs de sol*, de Vicenç Miravet, i *Resistència(s)*, de Míriam Alcaraz Díez, tots tres autors relacionats amb el municipi.

Per acabar, només ens queda convidar-vos a seguir-nos per les xarxes socials, a venir els dimecres de 5 a 7 a l'espai Punt de lectura municipal a demanar llibres en préstec (gairebé arribem als 2.000 ítems catalogats, amb una àmplia varietat per a tots els públics) i a participar a les activitats proposades, que trobareu sempre a les cartelleres de l'ajuntament.

XARXES DEL PUNT DE LECTURA DE LA TALLADA D'EMPORDÀ:

 Facebook: **Punt de lectura Municipal de la Tallada d'Empordà**

 Twitter: **@PuntLecturaLT**

 Instagram: **www.instagram.com/puntlecturalatallada/**

MARGARITA VIDAL JURADO
Voluntària del Punt de lectura

Cafeteria
Esmorzars de Forquilla
Servei de Carta
Menú diari
Habitacions

C/ Girona, 20 - Tel. 972 780 136 - 17142 VERGES (Girona)
hostalalberana@restaurant.cat

El paper i la lletra no sempre són contradictoris amb els mitjans audiovisuals. Amb el codi QR corresponent aquí teniu les breus produccions de quatre noies que van respondre a una crida d'ASPRES I PLA perquè noies i nois gravessin vídeos sobre racons dels nostres pobles. Continuarem fent propostes d'aquesta mena i tots els suggeriments en aquest sentit seran benvinguts.

Joves: racons inoblidables del nostre poble

El nostre poble és ric. Tenim una gran varietat de paisatges que poden configurar una exposició de pintures ben diverses. El pla, vigilat pel Montgrí al fons, exposa tota la gamma de verds i dels grocs dels gira-sols i la colza quan arriba l'estiu. L'aspre, amb sembrats que van del verd més intens al groc palla quan el sol els asseca. Els nuclis urbans, on els carrers són testimonis de les vivències de les persones que hi habiten. Els nens i les nenes hi juguen, hi corren i s'hi s'amaguen. Places i racons que podrien parlar de les bones estones viscudes, de xerrades, de jocs i berenades.

Els que som més grans recordem la vida que es feia al carrer. La feina ho propiciava, l'escola, el treball del camp, la convivència entre els veïns i tantes altres característiques de la vida de poble que han fet canviar els hàbits de les relacions socials. Tanmateix, les relacions humanes necessiten lligams de convivència per compartir inquietuds i alegries, i això continua passant, molt sovint, gràcies a la canalla. L'espera de l'autocar de l'escola i l'arribada són moments en què les famílies es troben i sense organització prèvia viuen un ambient festiu. No hi ha pressa, els nens i nenes allarguen el dia tant com poden, no veuen el moment de deixar la colla amb qui han conviscut a l'escola. Ara se senten a casa, és el seu

poble, el seu espai, els seus jocs. Juguen i juguen i els grans conversen. El mateix espai és testimoni de berenars comuni-

taris on hi ha festa, i així s'enforteixen els lligams d'amistat. Són moments màgics que donen sentit a viure a un poble.

La Ivette, la Valèria,
la Irene i la Júlia. FOTO: IVETTE SIERRA

Una berenada al poble després de l'arribada de l'autobús escolar.

El jovent, quan acaba l'escolarització primària i secundària, deixa enrere unes vivències que recordarà perquè són part de la seva infància i adolescència. Recordarà els moments divertits, els berenars a la plaça, els jocs i les corredisses, les voltes en bicicleta i els xuts de pilota per fer gol entre dos arbres. Petites vivències que els han ajudat a créixer dins un marc senzill i proper que els proporciona felicitat.

Quatre noies ben joves, veïnes de la Tallada, ens volen mostrar els racons

on han passat part del seu temps jugant i rient. Són la Ivette, la Júlia, la Irene i la Valèria. Amigues i companyes d'escola.

Han gravat uns vídeos on la seva alegria s'encomana. Volen ser testimonis de les seves vivències en aquests espais on ho han passat bé, ben acompanyades dels pares quan eren petites i ara que són més grans, soles. Per a elles és una altra etapa, però aquests racons formaran part de la seva vida sempre més.

Autores dels vídeos:
IVETTE SIERRA, JULIA GÓMEZ,
IRENE ROS i VALÈRIA VERGÉS

ROSER BAGUÉ PARETAS

La Cuvée
de la Plaça

Vins nacionals, estrangers i internacionals procedents de viticultura respectuosa

La Cuvée de la Plaça
Plaça del vi, 3 - 17001 GIRONA (Girona)
☎ 972 22 72 75 - ✉ lacuveedelaplace@cuveegirona.com

Cuvée
Girona

Cuvée Girona SL
c/ Major, 17 - 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ (Girona)
☎ 972 78 04 98 - ✉ cuveegirona@cuveegirona.com

Els regadius del Baix Ter

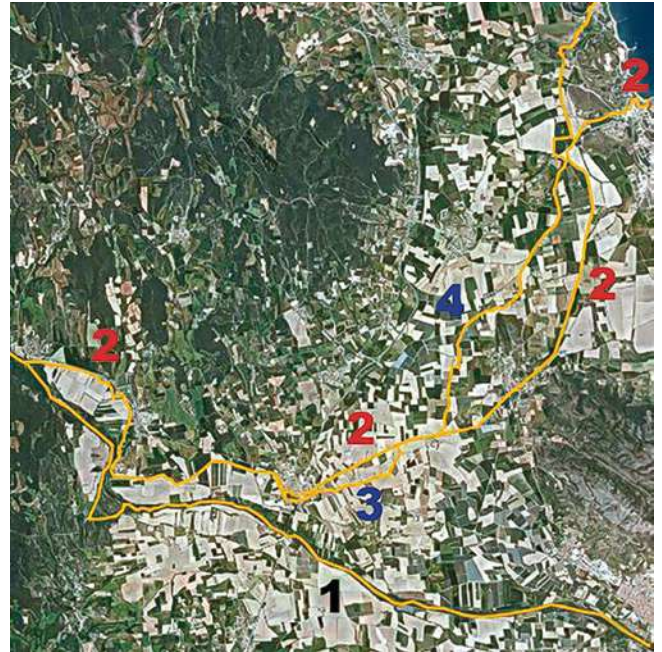
Després de molts anys i de diversos projectes el 2023 es va presentar el que afecta el corredor d'Albons. Amb aquest projecte, que té una bona part d'infraestructures dins del nostre municipi, es cerca la modernització dels sistemes de reg i l'estalvi d'aigua d'aquesta zona.

Entenem com a Baix Ter la zona d'inundació natural del riu Ter en el seu curs baix. Al seu marge esquerre i encaixat entre el massís del Montgrí i la serra de Valldavià hi ha el corredor d'Albons, que és la zona nova pel que fa a la implantació del nou projecte de regadius.

Per aquest corredor passava el Ter quan desguassava a l'Escala. El 1302 els comtes d'Empúries havien fet desviar el Ter cap a Torroella i la platja de l'Estartit, però ha quedat el rec del Molí, que segueix aproximadament l'antic curs del riu. La funció d'aquest rec era la de fer anar els molins que hi havia en el seu trajecte, els molins de Jafre, Verges, Bellcaire i l'Escala. Al segle XVII s'anomenava rec dels Molins de Verges i Bellcaire, i a partir del segle XVIII se'l va anomenar rec de Sentmenat, en referència a la seva titularitat per part del marquès de Sentmenat. Amb el temps i els canvis socials de cada època, la funció d'aquests recs va passar a ser la de subministrar aigua per al regadiu d'aquesta zona. Amb aquesta finalitat es van fer el rec de l'Estany de Verges i el canal de regadiu de Bellcaire. Tota aquesta xarxa, juntament amb les rieres que s'havien fet per a drenatge, ha servit fins avui per poder regar aquesta part de la plana al·luvial del Ter.

Els projectes

El Pla General d'Obres Públiques de Catalunya de 1935 va concebre la creació de 55.000 hectàrees de nous regadius a l'Empordà, però la Guerra Civil i la dictadura van estroncar totalment aquesta iniciativa.

1. Riu Ter
2. Rec del Molí
3. Rec de l'Estany
4. Canal de Regadiu de Bellcaire

El 1957 es va presentar a informació pública el projecte de transvasament del Ter. El maig de 1960 es va aprovar un projecte de regadius amb construcció d'embassaments al Ter (Sau), a la Muga (Boadella) i al Fluvià (Esponellà). Era més una compensació pel transvasament que no pas una demanda des del sector agrari. L'any 1975 es va constituir la Comunitat de Regants del Baix Ter.

L'EMPORDANET

La Tallada d'Empordà

BAR-RESTAURANT

ESMORZARS - DINARS - SOPARS

Carrer Figueres, s/n, 17134 La Tallada d'Empordà, Girona - Tel. 972 78 03 02

L'any 1978 va quedar redactat el «Plan Coordinado de Obras de la zona regable del Bajo Ter, segunda fase, margen izquierda». L'aigua havia de provenir de la presa de Colomers i utilitzar un cabal xifrat en 12,7 m³/s per a aquesta zona. La presa de Colomers va ser construïda entre 1964 i 1967, i disposa de 7 comportes que mai han sigut abaixades per a retenir l'aigua.

El projecte no va prosperar per tres raons. D'entrada, s'exigia la concentració parcel·lària prèvia, que va ser un fracàs; en segon lloc, el projecte preveia reg per aspersió, i molts usuaris el volien a peu rodat, i finalment, els beneficiaris volien que fos gratuït.

Presa de Colomers.

El gener de 1982 es va aprovar el projecte «Construcción del canal principal de la zona regable del Bajo Ter, margen izquierda», que no va prosperar per les raons abans esmentades.

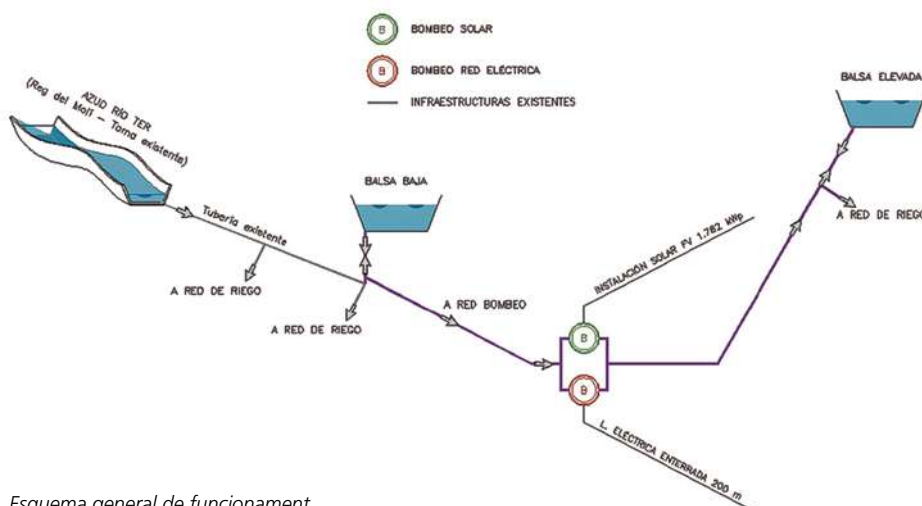
Durant els últims trenta anys s'han fet algunes millores. S'ha canalitzat i soterrat, amb tubs de 120 cm de diàmetre, el rec del Molí des de la resclosa de Colomers fins al Mas Duran. Així mateix, ha quedat feta la canalització de la zona d'Ullà i Torroella. Quedava pendent la zona del corredor d'Albons.

El projecte actual i les infraestructures

A la tardor del 2023 es va presentar el «Proyecto de Modernización del Regadio de la Comunidad de Regantes Presa de Colomers. Torroella de Montgrí (Girona)».

S'exigia la concentració parcel·lària prèvia, que va ser un fracàs; en segon lloc, el projecte preveia reg per aspersió, i molts usuaris el volien a peu rodat, i finalment, els beneficiaris volien que fos gratuït.

Aquest projecte preveu la implantació d'un sistema de regadius per aspersió. S'aprofita la canalització feta des de Colomers fins al Mas Duran. En aquest lloc es farà la bassa baixa, i des d'aquí, una impulsió cap a la bassa alta, ubicada a cota 60 m al camí de Marenyà cap al mas Solés i Garrigoles.

Esquema general de funcionament.

Des de la bassa baixa, on hi haurà una instal·lació fotovoltaica al costat, s'impulsarà aigua directament a la xarxa de reg i a la bassa alta. Consumirà l'energia elèctrica produïda per les plaques, i si no n'hi ha prou, de la xarxa elèctrica.

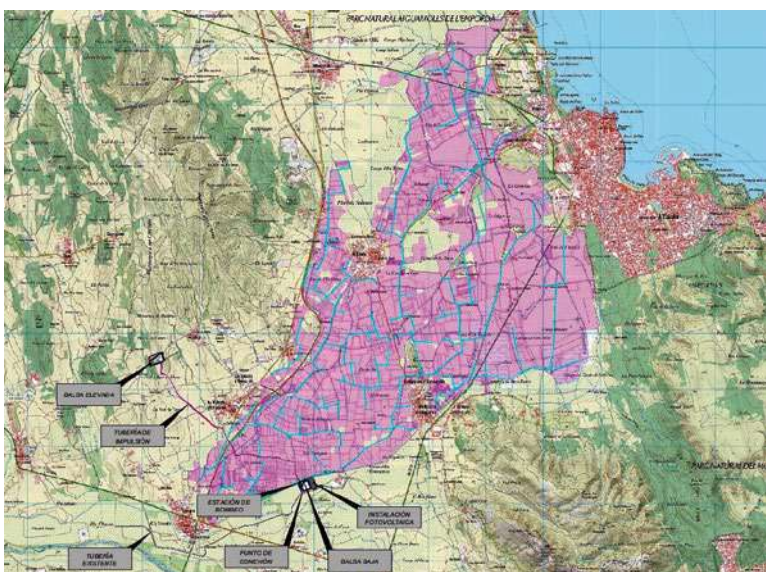
Des de la bassa alta sortirà una xarxa soterrada de distribució de l'aigua de reg cap a totes les finques regables del corredor d'Albons. Els agricultors tindran l'aigua a tocar la finca, o ben a prop.

Bassa baixa.

Bassa alta.

Xarxa de distribució al corredor d'Albons.

El cost del projecte serà assumit en un 90% per l'administració de l'Estat, i el 10% restant pels agricultors a través de la Comunitat de Regants. Es calcula que els regants hauran d'aportar uns 75 €/vessana i any durant un període de 20 anys

Aquestes infraestructures han d'estar acabades a finals del 2026. El cost del projecte serà assumit en un 90% per l'administració de l'Estat, i el 10% restant pels agricultors a través de la Comunitat de Regants. Es calcula que els regants hauran d'aportar uns 75 €/vessana i any durant un període de 20 anys. Aquesta quantitat preveu també les despeses de funcionament i manteniment.

A partir d'aquí cada propietari haurà de fer el muntatge del sistema d'aspersors a les seves finques. Amb els aspersors instal·lats als camps quedaran unes franges estretes, d'uns 40 cm, que no es treballaran, i de ben segur que comportaran més consum d'herbicides per al control de les males herbes.

Amb aquest sistema de reg per aspersió estarà ben controlat el consum d'aigua; és a dir, no serà lliure com era regant a peu rodat. Es calcula que s'estalviarà al voltant d'un 20% de l'aigua que es gastava amb el reg a manta (peu rodat). Un altre avantatge és el fet de poder aplicar «una ruixada» en èpoques i esplets que aquí no es té per costum de regar, com per exemple aquest any als cereals els hauria anat bé durant el mes de febrer. També s'estalviarà gasoil, ja que no s'haurà de bombejar l'aigua. La tasca de regar, que comportava força hores de preparació i control, es pot convertir en una feina molt més fàcil.

En contrapartida, penso que es perdrà més aigua per evaporació, i que «l'excés» de consum a peu rodat no és que es perdés, sinó que anava al subsòl i a l'aquífer superficial. S'haurà de preveure que continuï passant una mica d'aigua pel rec del Molí, pels regadius vells i per les rieres, a fi de preservar els ecosistemes propis d'aquests cursos d'aigua.

RAFEL HEREU

Moure el cos

Cada dimecres a la tarda, a l'espai La Caseta el grup Mou-te es reuneix per passar una estona ben profitosa.

Moure el cos per estar en forma ocupa cada setmana un important espai del temps. Fer gimnàstica de manteniment proporciona més agilitat i benestar. Per completar aquesta dinàmica no descuiden fer, mensualment, una bona caminada a diferents indrets ben bonics. Han anat a la presa de Colomers i el seu entorn, una bona excursió vora el riu de Canet a Ullà i una passejada pels camins del Molí de Jafre. El mes de maig, a Pals pels Jocs Emporium de tota la província de Girona, amb el projecte «Fem costat a l'esport», convidades per Dipsalut.

Els tallers de lleure són activitats normalment proposades pel mateix grup o bé per col·laborar en altres iniciatives del poble. S'ha fet un taller de limoncello que va tenir molt èxit ja que

Resultat tangible del taller de limoncello.

Xerrada sobre seguretat a la sala de plens de l'ajuntament.

Sortida vora el riu, de Canet a Ullà.

va sortir molt bo. Un taller de decoració per al Punt de Lectura per a la Diada de Sant Jordi i un taller de manualitats dins el projecte «Decorem la natura».

Per celebrar diades importants, el grup Mou-te no descuida organitzar àpats on tothom hi és convidat. Pels volts de Nadal es va fer un dinar a L'Empordanet i pel 8 de març un altre, que va tenir obsequis sorpresa.

Dins el marc de xerrades informatives tenen previst:

- Treballem la Memòria, 12/06/2024
- Gestió de les emocions, 18/09/2024
- Llar més segura d'incendis, 02/10/2024
- Prevenció d'accidents a la llar, 23/10/2024
- Servei Local de Teleassistència, 06/11/2024
- Què cal saber de la hipertensió arterial
- Què cal saber de la hipercolesterolèmia
- Què cal saber de la diabetis

Informació: FINA JUÁREZ CARO
Redacció: ROSER BAGUÉ PARETAS

Des del Puig Segalar: la domesticació de la terra. El neolític a l'Empordà

Un dels avenços més radicals i revolucionaris de la història de la humanitat és l'assoliment de la domesticació de les plantes i dels animals. L'agricultura, la ramaderia i el sedentarisme, pràctiques adoptades durant el neolític, varen transformar profundament la relació de les persones amb el medi i de les persones amb elles mateixes.

El gran pas es va produir gràcies al canvi climàtic que, deixant enrere les èpoques gèlides del paleolític final, va evolucionar cap a un clima temperat durant el mesolític, ara fa uns deu mil anys, i va permetre que les plantes tinguessin bones condicions per desenvolupar-se i colonitzar els espais fins llavors erms o coberts pel gel. L'*Homo sapiens*, fortament vinculat i adaptat al medi, va ser capaç d'observar i entendre aquest fenomen i, en definitiva, aprofitar l'ocasió per crear l'agricultura i iniciar així una nova era de la humanitat.

Aquesta nova manera de viure i d'organitzar-se es va originar en terres de l'actual Pròxim Orient i es va anar estenent per tot el Mediterrani gràcies a moviments migratoris de població. A inicis del VI mil·lenni aC, a les costes centrals de l'actual Catalunya van arribar colons, provinents de la península Itàlica, que introduïren l'agricultura de cereals (diferents varietats de blat i ordi) i de lleguminoses (pèsols i faves) i la cria d'animals domèstics com bous, cabres, xais i porcs. També introduïren noves tecnologies, poblats estables i maneres de pensar i de fer evolucionades. No només dominaven l'art de l'agricultura i la cria d'animals, també eren bons ceramistes i cistellers, havien perfeccionat la talla de la fusta i la pedra per a confeccionar estris de precisió, el treball de les fi-

Cau de l'olivar d'en Margall (Torroella del Montgrí). Foto: F. CODINA

Aquesta nova manera de viure i d'organitzar-se es va originar en terres de l'actual Pròxim Orient i es va anar estenent per tot el Mediterrani gràcies a moviments migratoris de població.

bres vegetals i les tècniques culinàries i d'emmagatzematge d'aliments, entre altres. Totes aquestes novetats aportades pels primers pagesos i ramaders es van estendre ràpidament per tot el nord-est peninsular, deixant de banda les antigues maneres de viure i de fer del paleolític superior-mesolític i evolucionant cap a una vida més moderna.

La cultura neolítica des del Puig Segalar

Si ens enfilem cap al Puig Segalar l'endemà d'una rabiosa tramuntanada i un cop a dalt dirigim la mirada vers l'oest, veurem els boscos densos de la Garrotxa i del Pla de l'Estany enmig dels quals s'obren clarianes amb camps,

Dolmen de la Creu d'en Cobertella (Roses). FOTO: X. BERTA

Cau d'en Calvet (Torroella de Montgrí). FOTO: F. CODINA

llacunes i el riu Fluvià que ho travessa. Allà, s'hi localitzen els poblats neolítics més antics de la província coneguts fins ara: la Dou (Sant Esteve d'en Bas), Plansallosa (Tortellà) i la Draga (Banyoles), del neolític antic. Si girem el cap en direcció a Girona, veurem com una important comunitat s'instal·la a l'actual barri de Domeny, sobre la llera del Ter. Si mirem cap al sud-est, vers el golf de Pals, també veurem homes, dones i ramats al poblat situat en el puig Mascaró (Torroella de Montgrí) envoltat de llacunes. I si ens encarem cap al nord, cap a la serra de Rodes, veurem gent traficant amunt i avall en el poblat de Can'Isach (Palau-saverdera), del neolític mitjà i final. Aquests jaciments mostren com la cultura neolítica es va estendre per tot el territori i, si els observem atentament, ens adonarem que cada comunitat va adaptar les maneres de viure segons l'entorn on havia decidit instal·lar-se. No hem d'oblidar que n'hi havia que de manera estacional també vivien en coves.

Tots aquests poblats, sobretot el de la Draga, han aportat objectes de tot tipus que han permès reconstruir les maneres de viure d'aquestes comunitats: aixades de fusta, arcs de caça tensats amb cordes fetes de fibra d'ortiga, bols ceràmics, fletxes de sílex, cistelleria,

Aquests jaciments mostren com la cultura neolítica es va estendre per tot el territori i, si els observem atentament, ens adonarem que cada comunitat va adaptar les maneres de viure segons l'entorn on havia decidit instal·lar-se.

morters, molins domèstics, ornaments personals...

D'aquestes primeres comunitats estables, arrelades al territori en el qual vivien, segurament el que més bé coneixem i més en destaca és el món de la mort. Si bé inicialment els enterraments dels membres de les comunitats els feien en coves, a partir del Neolític ple (V mil·lenni) es van desenvolupar a l'Empordà els monuments funeraris i religiosos megalítics. I és que en aquesta regió, entre el conjunt de l'Albera, serra de Rodes i cap de Creus i el conjunt de les Gavarres, s'hi acumula més del 30% dels monuments megalítics coneguts a tot Catalunya.

El megalitisme

El megalitisme correspon a diversos tipus de construccions amb funcionalitats diverses. Els dòlmens, per exemple, són monuments funeraris destinats a enterraments col·lectius. Estaven formats per una cambra delimitada per

lloses clavades verticalment i una gran coberta formada per una o diverses lloses planes. A vegades, les cambres estaven precedides per un corredor també delimitat amb lloses. Tota l'estructura estava recoberta per un túmul format per un amuntegament de pedruscall i terra deixant visible l'entrada. Aquestes construccions monumentals, tan singulars i costoses de fer, recreaven la idea de la cova, i els enterraments es feien a l'interior de la cambra, però a vegades també entre les pedres del túmul. L'aspecte de l'interior del dolmen devia ser el d'una ossera col·lectiva.

Uns altres elements megalítics molt característics, i alhora misteriosos, són els menhirs. Aquestes pedres dretes, clavades al subsol, podien tenir diverses funcions: indicadors de necròpolis, fites territorials i recintes d'ús social o religiós, com són els recintes megalítics o recintes-menhirs. Aquests darrers, eren espais de culte formats per àrees delimitades amb tancats de lloses clavades verticalment o murs de pedra seca i fos-

sat, amb un menhir central a l'interior. Se n'han identificat tres, tots a la zona de l'Albera, dels quals en destaca el mas Baleta III, que podria correspondre a una zona de culte vinculada amb les estacions anuals.

Entre els espais megalítics també és molt comuna la presència de roques amb gravats, uns altres elements misteriosos i curiosos de veure, dels quals encara no se n'ha pogut explicar el significat. Hi trobem esculpides formes recurrents com creus, cercles, semicercles, angles, reticulats i sobretot cassoletes aïllades o unides per reguerons. Moltes vegades disposades de manera caòtica.

A prop del Puig Segalar també s'hi han trobat alguns elements megalítics. Per exemple, al vessant nord, en el camí de Garrigoles a Palau Borrell, prop del mas Notari, hi havia el menhir de la Pedra Dreta, reaprofitat com a pedra de terme en època moderna. Malauradament fou robat l'any 2006. Recentment, al turó de Vilanera (l'Escala), s'hi ha documentat un gran dolmen amb diversos enterraments, desconegut fins fa poc i que encara està en curs d'excavació.

El fenomen del megalitisme es va acabar vers el neolític final (III mil·lenni aC). A partir d'aquest moment ja no es van construir nous monuments. Per enterrar els morts o bé s'aprofitaren els antics dòlmens o es van tornar a utilitzar cavitats naturals. Aquest és el cas del Montgrí, on s'hi han documentat nombrosos caus i coves amb enterraments múltiples: Cau dels Ossos, Cau de les dents, Cau d'en Calvet, Cau de l'olivar d'en Margall, Cau d'en Palomera, Cau del duc d'Ullà, Cau del Tossal Gros, etc. En tots ells s'hi ha trobat nombroses restes humanes, totes en desconexió, amb elements ornamentals que pertanyien als difunts. Són cavitats naturals, amb entrades estretes i de difícil accés,

Poblat Neolític de la Draga (Banyoles). FOTO: M. FREIXA

a l'interior de les quals hi van dipositar els difunts de manera successiva. Quan es feia l'enterrament es desplaçaven els ossos dels enterraments anteriors, per la qual cosa no ens han arribat els cos-

sos en connexió anatòmica. El més destacat de tots és el Cau d'en Calvet, un petit forat situat al coll d'en Garrigàs, a l'interior del qual es van documentar fins a 40 individus.

Recinte Menhir del Mas Baleta (Jonquera). FOTO: J GRAU

SI VOLEU APROFUNDIR EN EL NEOLÍTIC LOCAL PODEU VISITAR:

Poblat de Ca n'Isach (Palau-savardera)

Poblat de la Draga (Banyoles)

Conjunt de dòlmens de l'Albera, serra de Rodes i cap de Creus (no us els acabareu)

Conjunt de dòlmens de les Gavarres (sobretot la cova d'en Daina, Romanyà de la Selva)

Caus del Montgrí

Museu de la Mediterrània, Torroella de Montgrí: www.museudelamediterrania.cat

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, Sant Pere de Galligants: www.macgirona.cat

Museu Arqueològic de Banyoles: www.museusedebanyoles.cat/arqueologic

-Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona, Montjuïc: www.macbarcelona.cat/ca/

El valor de la pau

És un fet de sobres conegut i documentat que la història de la humanitat està sembrada de guerres. N'hi ha hagut moltes, que des d'aquí veiem llunyanes. Ara, que les sentim properes, ens preocupen més.

Força dirigents europeus ja ens proposen augmentar el pressupost per preparar la guerra, seguint la famosa consigna de l'Imperi romà, «Si vis pacem, para bellum» ('si vols la pau, prepara la guerra').

Segons les tesis dels moviments per a la pau i la no-violència, molt influents a partir de meitats del segle XX i en les quals ens basem aquí, les millores socials i les negociacions davant els conflictes són els més sòlids fonaments per a la pau, no les armes.

Què entenem per pau? Pau i violència

Tots volem la pau, que és un dels valors generadors de més consens. Però, com ens la imaginem? Hi ha símbols de la pau però, a part d'això, la nostra imaginació és ben pobra, a diferència de la guerra, de la qual tenim tantes imatges. Perquè, essent seriosos, la pau no és fer volar coloms, ni que els nens en dibuixin ni les escenes bucòliques que ens puguem imaginar, etc.

El primer problema és que, sobretot, identifiquem la pau només negativament com a no-guerra, una idea que també hem heretat de Roma. La *pax romana* era bàsicament llei i ordre interns i preparació defensiva exterior. Així, a Occident, van anar naixent les forces d'ordre i els exèrcits en els imperis i en els estats actuals (que tenen el monopoli de la violència directa).

Ara bé, l'absència de guerra pot anar acompanyada de molta violència (durant el franquisme parlàvem de «pau dels cementiris»). La violència pot ser una agressió directa (assassinats, tortures, etc.) però també pot ser més subtil, invisible i estar vinculada a la mateixa estructura social (violència estructural). Aquesta segona està associada a la violació dels drets i llibertats bàsics, com la manca d'aliments, de sanitat, d'educació, la prohibició de la llibertat de pensament i d'expressió, el racisme, el sexisme, etc. En general, totes les injustícies socials són una forma aguda de violència perquè impedeixen a les persones de satisfer les seves necessitats fonamentals, siguin espirituals i/o materials.

El símbol de la pau (un cercle amb 4 línies dissenyat per la Campanya per al Desarmament Nuclear).

La pau, entesa com a ideal humà compartit, està relacionada amb tots els nivells de l'existència humana..., amb les condicions que fan possible la plena realització de les nostres potencialitats humanes i, per tant, l'alliberament de la violència, sigui directa o estructural.

El concepte de pau, per tant, és molt més ric que la seva significació negativa.

Pau i justícia. El conflicte i la no-violència

La pau, entesa com a ideal humà compartit, està relacionada amb tots els nivells de l'existència humana. Així ho han entès les religions pacifistes com el budisme i el cristianisme i els nous moviments no-violents de la segona meitat del segle XX. En aquest sentit la pau té a veure amb les condicions que fan possible la plena realització de les nostres potencialitats humanes i, per tant, l'alliberament de la violència, sigui directa o estructural. La pau és/seria un *ordre de violència reduïda i elevada justícia*. La pau i la justícia són mútuament inseparables. Aquest ordre de cap manera pot ser estàtic, com la vida mateixa.

La pau implica un procés, una dinàmica en la qual, no ens enganyem, hi ha tensió, conflicte, però *la justícia es pot aconseguir sense violència*. Hi dominen la negociació, la cooperació recíproca, el mutu benefici d'una relació positiva, l'esforç intel·ligent per preveure i no accentuar els conflictes, l'empatia, etc. Els conflictes són inherents a la vida humana (també vivim conflictes amb nosaltres mateixos!). Sense conflictes no hi hauria diferències, seríem com robots idèntics. És clar que el conflicte és molt destructiu per a la convivència quan pensem que implica guanyar o perdre de forma absoluta. Però també es pot percebre positivament, com un repte per millorar la convivència humana, aconseguint que tothom guanyi, i alhora perdi, una mica. Si ningú té mai tota la raó, sempre podem aprendre de l'esforç, sovint titànic, d'entendre les raons dels altres. Gandhi ja va dir: «No hi ha un camí cap a la pau; la pau és el camí». Viure en aquest camí implica no amagar ni ignorar els conflictes; sí renunciar a la venjança, a l'odi, a les agressions, etc. I afavorir les possibilitats d'una entesa i una certa fraternitat. És possible? En sabran més les generacions futures? En tot cas, aquest és l'objectiu del moviment d'educació per a la pau, que en gran mesura és una educació per al conflicte i per saber-lo enfocar de forma no-violenta.

Per tant, la pau autèntica és una cosa molt difícil d'assolir, fins i tot la petita pau de les nostres vides privades. Com tots els ideals, és un horitzó per guiar-nos i sempre queda lluny.

El cost de la guerra

El primer i fonamental és la tràgica destrucció de vides i de tot el que fa digna una vida humana. En veiem imatges als telenotícies, diaris, etc. I ens habituem a la banalitat del mal. Perquè indubtablement la guerra és la manifestació més contundent de l'antipau, un dels grans mals en majúscules que posa entre parèntesis tots els drets fonamentals. Sovint tampoc no s'hi respecta el dret humanitari mínim. No ho ha fet Rússia a Ucraïna ni Israel a Gaza. En concret a Gaza «s'ha faltat als principis consagrats en la Carta de la ONU, als Convenis de Ginebra, a la Convenció sobre el Genocidi i al dret internacional dels Drets Humans»¹. Per això la Cort Penal Internacional ha dictat ordre de detenció contra els alts responsables israelians i també de Hamàs.

La guerra no és inevitable. Hi ha, o hi hauria d'haver, altres formes de canalitzar els conflictes i segur que se'n podrien trobar dedicant-hi més esforços en recerca, persones, etc. Les guerres van radicalment en contra dels valors que associem al progrés moral, a la civilització i a l'esperança en un futur digne per a la humanitat.

Un dels molts coloms de la pau dibuixats per Pablo Picasso.

La guerra no és inevitable. Hi ha, o hi hauria d'haver, altres formes de canalitzar els conflictes i segur que se'n podrien trobar dedicant-hi més esforços (en recerca, en personal, etc.). Amb la sensibilitat moral que, a poc a poc, hem anat desenvolupant alguns humans, ja no podem acceptar que la guerra sigui una continuació de la política (entesa com una eina per al bé comú!), sinó que és el seu lamentable fracàs. Per poc que hi pensem, les guerres van radicalment en contra dels valors que associem al progrés moral, a la civilització i a l'esperança en un futur digne per a la humanitat. No són bons senyals, ens desmoralitzen i ens fan adonar amargament que aquests valors són molt fràgils perquè exigeixen, almenys, una determinada educació i context. La naturalesa humana és com és i, com ja ho deia un gran clàssic: «unes vegades al bé i altres al mal s'encamina» (Sòfocles: *Antígona*).

Malauradament la dura realitat és que ara s'inverteix molt a preparar la guerra. Segons dades de l'informe que publica anualment el SIPRI (Institut Internacional d'Investigació sobre la Pau d'Estocolm)², aquest darrer any ha augmentat

NOTES:

¹ Amnistia Internacional: *La situació dels drets humans al món*. Abril 2024

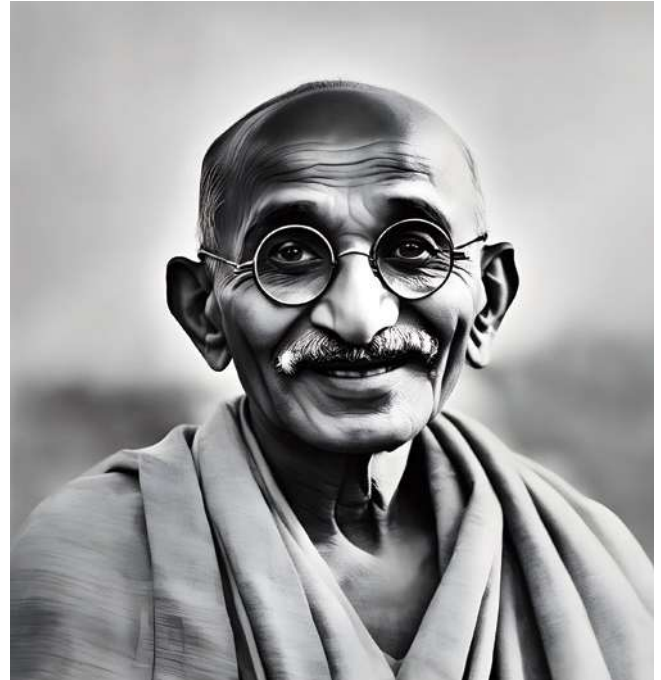
² A Internet es troba complet en anglès i un resum en català i castellà.

la despesa militar a Europa i arreu fins a nivells sense precedents. En recollim algunes dades significatives. Entre el 2022 i el 2023 la despesa militar ha augmentat:

- A Israel, un 24%
- A Finlàndia, un 54% (l'augment més gran d'Europa)
- A Rússia, un 24%, cosa que representa un 5,9 del seu PIB
- A Ucraïna, representa un 37% del seu PIB (dada que representa la xifra més alta de tot el món) i un 52% de tota la despesa del govern (i que, per tant, depèn cada vegada més de l'ajut exterior)

QUINES SÓN LES IMPLICACIONS D'UNA ALTA DESPESA MILITAR?

- ➔ Tots aquests diners es podrien invertir en prioritats civils (educació, sanitat, habitatge, etc.) i en formes d'evitar la violència que farien del món un lloc millor. Aquesta despesa militar és especialment dramàtica i absurda en països poc desenvolupats i amb necessitats humanes urgents.
- ➔ S'ha creat una poderosa indústria bèl·lica que, per tenir més beneficis i créixer, necessita alimentar la por, els conflictes i les guerres. Té una lògica interna impecable. Esquemàticament: investigació constant en noves armes, el seu desenvolupament, producció i el negoci de la venda.
- ➔ Cada vegada més és la població civil, amb les noves armes, qui pateix les conseqüències de la guerra:
 - A la 1a Guerra Mundial: cap a un 5% de víctimes van ser civils.
 - A la 2a Guerra Mundial: cap a un 50%.
 - A les guerres de finals del s. XX i actuals: entorn d'un 90% de víctimes ja són civils.Les guerres sempre les han declarat els poders dels estats. La població n'ha patit les pitjors conseqüències. Aquests darrers temps, quan almenys a Occident la insubmissió ja no és un delictes i s'han anat transformant els exèrcits en professionals, s'han fet grans protestes i manifestacions contra les guerres.
- ➔ També el nostre planeta és una altra víctima de les armes actuals, com les químiques i biològiques. I, de retruc, aquesta destrucció se suma al gravíssim canvi climàtic.
- ➔ Després de la Segona Guerra mundial, i especialment a partir de la Guerra Freda, s'ha justificat la despesa en ar-

Mahatma Gandhi.

maments a partir del valor de la seguretat nacional. Però la realitat és que no és possible la seguretat nacional sense una inexistent seguretat mundial, que només ha justificat la carrera d'armaments, malgrat l'acord puntual d'alguna limitació. A partir de les armes nuclears (amb les qual Putin «juga» a espantar-nos!), el nivell de seguretat de la humanitat és cada vegada menor. De fet, aquestes armes s'han convertit en la més gran amenaça per a la nostra supervivència.

L'ONU, la gran esperança de la segona meitat del segle XX i encara consciència moral universal, no pot arribar a acords decisius per a la seguretat mundial. Està bloquejada *de facto* pel seu Consell de Seguretat, integrat per les grans potències guanyadores de la Segona Guerra mundial. De tota manera un cert progrés (inèdit) hem aconseguit: la guerra ha passat, majoritàriament, a ser considerada com a raó última (i no primera) en la resolució dels conflictes internacionals.

Cal ser conscients que la vida humana mai ha estat un camí de roses. Les millores socials, de les quals alguns gaudim, han estat difícils i no són segures. Val la pena, si tenim com a horitzó la pau i un futur humanament millor, anar fent possible una mica més de justícia en aquest món. O sigui, ajudem a preparar la pau: «Si vis pacem, para pacem!». La pau té tant valor que no té preu.

M. GRÀCIA VILAVELLA GASULL

La Unió Esportiva L'Empordanet

L'Empordanet avui és nom del local social i del bar del municipi de la Tallada. Però ja fa anys va ser el nom d'un club de futbol: la Unió Esportiva L'Empordanet, amb un equip juvenil que va durar de 1978 a 1983. N'hem parlat amb en Joan Figueras, i aquí teniu una altra peça de la memòria dels nostres pobles.

«L'any 1978 un grup de joves del municipi de la Tallada vam apostar per fer un equip de futbol, ja que hi havia joves amb ganes de futbol i amb molta classe», explica en Joan. «Fins aquell moment, els nois dels pobles de la Tallada que volien jugar a futbol anaven a Bellcaire, però en veure que al municipi hi havia tants joves, Jaume Hugues, mestre de Bellcaire, va proposar fer un equip juvenil al municipi de la Tallada.»

Es va formar una junta i en Joan Figueras va ser nomenat president. A l'hora de triar nom per al club van decantar-se per «L'Empordanet». El nom l'havia popularitzat l'escriptor Josep Pla per designar una zona poc definida que comprenia les planes de l'Alt i el Baix Empordà i que tenia com a nucli el Montgrí. Aquesta denominació ja havia assolit un fort arrelament en l'àmbit cultural i de la gastronomia. D'aquesta manera s'evitava posar a l'equip el nom d'un poble concret, cosa que permetia que s'hi poguessin identificar no solament gent dels quatre pobles del municipi sinó gent d'ambdues comarques, atès que els jugadors no solament eren del municipi de la Tallada sinó de Bellcaire, Viladamat, Albons, Jafre, l'Estartit o Fonolleses.

El camp

En crear-se l'equip no hi havia ni un camp amb les mides reglamentàries. Un propietari de Barcelona els va cedir gratuïtament un camp situat abans d'arribar a les granges de la GUBA de

Conversa amb en Joan Figueras davant del quadre amb les fotos dels equips de L'Empordanet.
FOTO: ROBERT FIGUERAS

Marenyà (actualment hi ha una granja). Van haver de replanar el camp, posar-hi tanques i fer-hi les ratlles corresponents. Les porteries i els ferros es van muntar i soldar en el taller d'en Joan Figueras, treballant de nit amb els nois que s'hi van engrescar. Les casetes per als equips estaven proveïdes amb dipòsits d'aigua que venia de la mateixa GUBA. L'Ajuntament va córrer amb

totes les despeses, no sense l'oposició d'algun veí, que les trobava «un "gasto" innecessari».

«El treball més feixuc va ser fer les gestions amb la Federació: inscripció, fitxes, etc. També resultava molt complicat quan algun noi es feia mal –en un partit o en un entrenament– i calia portar-lo a l'hospital», diu en Joan Figueras.

Els entrenaments els mesos que era fosc es feien al camp del Jafre, que tenia il·luminació, o al camp de darrere l'església de la Tallada.

Algunes anècdotes

La temporada 78-79 van quedar segons, guanyant al Verges, amb qui hi havia la màxima rivalitat. «Algú es va empenyar tant que van fotre al rec la Guzzi de l'àrbitre!», recorda en Joan. «A vegades calia fer trampes i fer jugar algun noi amb la fitxa d'un altre per poder completar un equip. Una vegada a Espolla –enmig d'una tramuntanada– l'àrbitre va sancionar amb un munt de partits un noi que ni tan sols jugava.»

L'experiència va durar cinc anys. En Joan Figueras ho va haver de deixar, «et cases, el taller va a més, comences a tenir criatures i ja no t'hi pots dedicar». Encara va durar un temps més amb en Joan Güell i en Quim Costa, però l'eufòria havia baixat. L'equip va

El quadre amb els diferents equips de la Unió Esportiva L'Empordanet, actualment al taller Figueras. FOTO: AMANDI ALONSO

durar, doncs, fins l'any 1983. Més tard el nom va quedar per a l'actual Club de Futbol Base L'Empordanet.

Els nois que van jugar amb aquella Unió Esportiva L'Empordanet ara ja

tenen vora 60 anys. Alguns d'ells van jugar en equips com el Figueres o el Palamós.

L'equip i el local social

En el passat, el bar del local social es deia El Bistrot, però amb la constitució de l'equip se li va donar el nom de L'Empordanet, que encara conserva. «Amb la remodelació del bar de L'Empordanet –diu en Joan– el quadre amb els diferents equips de la Unió Esportiva L'Empordanet, que estava penjat al costat de la llar de foc, es va despenjar i es va llençar a les escombraries. Després de preguntar diverses vegades on era, me'l van portar tot trencat i arrugat, perquè sembla que ja no interessa que sigui al bar. Ara el quadre ha canviat de lloc i es troba al Taller Mecànic Figueras juntament amb les copes que vam guanyar. Crec que això, com altres activitats que formen part de la història del municipi, hauria d'estar exposat en un lloc públic perquè se'n guardi memòria.»

Els trofeus de la Unió Esportiva L'Empordanet. FOTO: AMANDI ALONSO

RAMON CASARES ROMEVA

La Dolors, el rei i les neretes

A Dolors Tarrats, *in memoriam*

S'ha mort la Dolors Tarrats, la botiguera de la Tallada i bona veïna i també la principal fornidora de paraules d'aquesta secció. A la botiga, al matí, jo preguntava com es deia una cosa o l'altra. Perquè la Dolors parlava amb la llibertat de dir les coses com sempre s'han dit, cosa que a mi no em passa. Amb aquests mots jo teixia divagacions per emplenar aquesta pàgina. Ja no podré preguntar-li més paraules ni xerrar-hi una estona llarga sobre les trifulgues de l'hort o coses de cuina. Això sí, m'ha deixat una herència prou rica. *Rantell, capròdol, caluix, rossolador, clavies, estuba, pessigar, botir o conca* són algun dels tresors d'aquest heretatge que he compartit amb els lectors i lectores d'ASPRE i PLA. En memòria seva seguiré fixant-me en com diem les coses per deixar-ne constància i seguir alimentant-ne el llegat.

«Nereta»

Poc després del funeral, un dilluns d'abril vaig alçar la vista i en un fil elèctric hi havia xerrotejant dues orenetes. Ja havien tornat! *Orenetes* és com n'he dit tota la vida, d'aquests ocells migratoris que anuncien el bon temps i que volen amb una rapidesa i una agilitat naturals que embadoca. Bé doncs, les orenetes aquí es diuen *neretes*. *Nereta* és una altra paraula que em va ensenyar la Dolors, molesta perquè havia llegit que el mot potser no es considerava prou escaient.

El mot ve del llatí *hirundo*. Com diu Joan Coromines, la consideració de simpatia i humilitat que els tenim es veu en el diminutiu afectuós («-eta»). Ara bé, com s'ha arribat a la *nereta*?

Hi ha hagut moltes maneres de referir-s'hi: *oronella, orèndola, orenola, aureneta*. Segons el mateix Coromines, a partir de *l'aureneta* es passaria a *l'areneta* i finalment, *la nereta*. Si ho diu en Coromines...

L'oreneta fa el niu de fang sota els ràfecs de les teulades. La piuladissa de les cries omple les cases a principis d'estiu. Veure com es llencen a volar sota l'atenta mirada dels adults és tot un espectacle. Actualment, els nius estan protegits perquè les orenetes, que els deixen per passar l'hivern a l'Àfrica, en tornar durant la primavera següent puguin refer el mateix niu i fer-hi una nova posta. Ho podeu trobar més ben explicat a *Els ocells amics*, de Josep Maria de Segarra.

Una oreneta en ple vol.

E.S. VERGES

Pedro Carvalho

Tel. 972 78 01 34

Ctra. 31 p. Km 357,8 - 17142 - VERGES (Girona)

jardins marc
construcció i manteniment

Marc Costey Romans
tel. 617157437 - 972 78 03 05
plaça de l'església 1, Marenyà
La Tallada d'Empordà 17134 (Girona)

A la part dreta, Jaume I en un consell a la seva tenda; a l'esquerra, l'assalt a Madina Mayurqa (Ciutat de Mallorca). Observeu les «olles» rematant els pals de les tendes. Mural del Palau Berenguer Aguilar de Barcelona.

El rei li l'oreneta

Aquest amor per les orenetes ve de lluny i es reflecteix en un episodi de la crònica de Jaume I. En un moment determinat de la campanya de València, a Borriana, van trobar que unes orenetes havien fet un niu a la tenda del rei.

«E quan venc que en volguem llevar la host, una oreneta havia fet niu prop de l'escudella en lo tendal; e manam que no en llevassen la tenda tro que ella se'n fos anada ab sos fills, pus en nostra fe era venguda.»

O sigui:

«I quan vam voler desparar el campament de la host (l'exèrcit), una oreneta havia fet niu prop de l'escudella (una peça arrodonida com una olla que coronava el pal principal) a la tenda; i vam manar que no desapareixin la tenda fins que ella no se n'hagués anat amb les seves cries, ja que havia vingut a acollir-se sota la nostra confiança.»

L'anècdota potser és real i la intenció política és prou clara: el rei es compromet a protegir tots els súbdits que li siguin

lleials, fins i tot els més humils com les orenetes i, per això, apareix com una persona especialment sensible. O també es pot entendre com el respecte per la llei de l'hospitalitat que tant grecs com àrabs tenien com a sagrada. Un episodi molt recent de la vida política espanyola ens fa evident la importància d'«humanitzar» els poderosos. I d'això el rei Jaume I en sabia un niu –un niu d'oreneta, és clar.

Des del llunyà segle XIII de Jaume I fins ara les orenetes han tingut una alta consideració literària. Tot i això, Josep Carner pensa que potser hi ha qui es molesta pel fet que l'oreneta no canta com un rossinyol. No cal patir, com el rei, el príncep dels poetes la defensarà.

A una oreneta

Menyspreen els teus xiscles d'alegria
el mot inútil i la vil cançó:
tes ales, afanyant-se tot el dia,
frenètiques esborren la lletjor.

JOSEP CARNER
Poesia: *Llunari*, 1957

RAMON CASARES ROMEVA

Clavilles

En aquest article, intentarem que ni hagueu de trucar al lampista, ni que compreu una tele nova. Procurarem ensenyar-vos com connectar els cables a la clavilla d'un aparell elèctric i fins i tot fer-vos un allargador a la mida que vosaltres desitgeu...

Recordeu que a la llar els cables es diferencien per la seva secció (que no diàmetre) de coure en funció de la seva aplicació, com ja es va veure en el número anterior de la revista, que tractava del quadre elèctric de l'habitatge.

Parlem una mica més de cables, dits tècnicament *conductors elèctrics* –i que no són pas aquells que porten cotxes elèctrics. Es defineix com a cable el format per un conductor central –o diversos– i un embolcall aïllant de l'electricitat.

Existeix un altre tipus d'element que porta cables elèctrics, s'anomena *cable mànega* o vulgarment, **mànega**. Aquest element, porta diversos cables elèctrics aïllats al seu interior i una **coberta** exterior que els embolcalla.

Per demanar una mànega a la botiga, a part dels metres, s'ha de dir el nombre de cables, la secció d'aquests i si porta cable de protecció (PE) o terra.

3 conductors (GC-BL-MA)

3G1 3G1,5 3G2,5

En aquest exemple el primer nombre especifica la **quantitat** de cables. La **G** indica que un d'ells és el **terra (Ground)**.

L'última xifra indica la **secció** en mm² dels cables. Així, en el 3 G 2,5 demanariem «x» metres de mànega de 3 per 2,5 mm² amb terra. Així, la mànega la formarien: un cable de línia –o fase–, un neutre i un terra. Podríem, també, triar el color del cable de línia, **marró**, **negre** o **gris**. El neutre sempre és **blau** i el terra, en la seva longitud, **groc** i **verd**.

Bé i abans de començar la part pràctica, un darrer aclariment segons el *Diccionari de la Llengua Catalana*. **Endoll**: dispositiu format per una **clavilla** (mascle) i una **presa de corrent** (femella), emprat per connectar un aparell, una màquina, una llum, etc. a la xarxa elèctrica.

Passos a seguir per a la connexió d'una clavilla tipus schucko de 16A / 250V ~ (CA) –tal com figura a la base– i amb T. T. (**Toma de Tierra**).

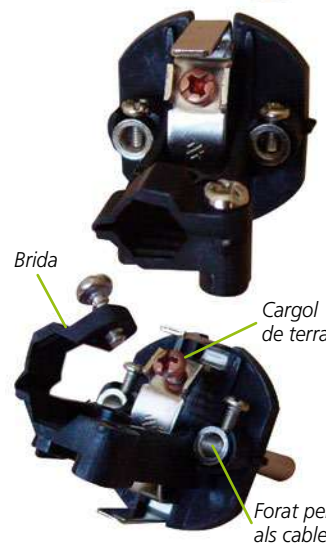
En primer lloc es prepara la clavilla desmuntant-la, tenint especial cura en la posició en treure la clavilla del caputxó. Si no, no la podrem pas muntar després...

Així és com apareix la clavilla, amb els cargols que premen els cables per fer el contacte elèctric i la **brida** que assegura la mànega **contra estirades**, tancada.

El cargol (o terminal) que farà el contacte amb el conductor de protecció PE (*Protection Earth / protecció a terra*) té un color vermellós a més del símbol de terra gravat al metall.

El pas següent és afluixar tots els cargols (**sense treure'ls del tot**) i **obrir la brida** per subjectar la mànega, tal com mostren les imatges.

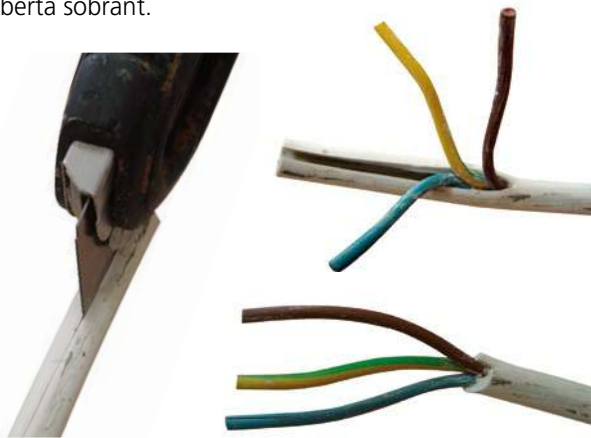

MOLT IMPORTANT, no oblideu passar la mànega pel **caputxo** abans de connectar els conductors a la clavilla.

Manipulació de la mànega

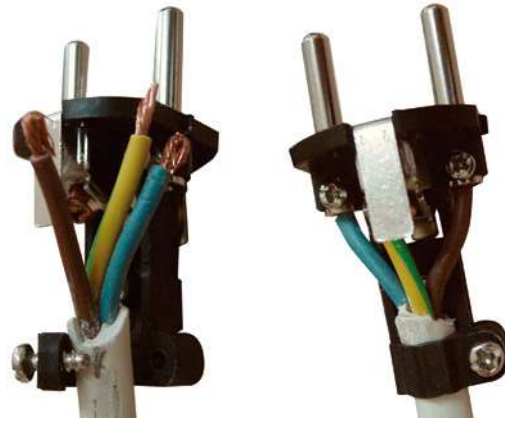
Introduïu amb molt de compte la punta del cúter a la mànega i feu un tall longitudinal d'uns 30 mm. Retireu la coberta de la mànega, deixant al descobert els conductors. Retalleu la coberta sobrant.

Per pelar els cables, podeu aconseguir unes alicates «pelables», que us facilitaràn la feina si no sou destres en aquesta tasca. N'hi ha, fins i tot, amb les seccions dels conductors per facilitar el tall de l'aïllament; o de tall ajustable.

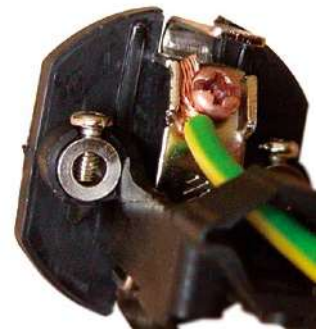

Es presenta la mànega pelada a la clavilla per determinar si la longitud dels conductors és la correcta. Posteriorment, es pela l'aïllament dels conductors de manera que el fase i el neutre tinguin la longitud suficient per poder-los doblegar (uns 8 mm). Així s'aconsegueix més resistència mecànica a la pressió dels cargols dels terminals elèctrics.

Un cop fet això, es procedeix a introduir els conductors, ja doblegats, a la seva ubicació definitiva.

Cal parar una especial atenció al connexionat «diferent» del conductor de protecció (PE) o de terra, entrant-lo **per l'esquerra del cargol**, segons el sentit de gir. Així, en cargolar-lo, aquest estrenyerà correctament el conductor.

Finalment, s'introdueix la clavilla, ja cablejada, al caputxo i es cargola.

Allargador a mida

En el cas de fer un allargador dels metres que volem, cal procedir amb la clavilla com ja s'ha descrit. La part de la mànega que va a la base múltiple es mecanitza exactament igual que la clavilla, però entrant els cables pelats i doblegats als terminals elèctrics de la base, tal com es mostra a la foto. Més fàcil impossible...

Quan compreu la base múltiple l'heu de demanar que es pugui desmuntar (per fer-hi les connexions) i amb la quantitat de preses de corrent que voleu; si la voleu quadrada o recta, etc. Que us ensenyin les que tenen i trieu.

XAVIER VILADEVALL

Salut digital en l'edat pediàtrica

Aprendre a fer un ús adequat de les noves tecnologies de relació, informació i comunicació (TRIC) és essencial per evitar un impacte negatiu sobre la salut física, mental i social.

El gener 2024 la Societat Catalana de Pediatria (SCP) va publicar un document sobre salut digital on es recullen una sèrie de consideracions i recomanacions per a la població pediàtrica.

Comencem amb unes reflexions.

És preocupant el mal ús de les noves tecnologies? Sí, però no només afecta infants i joves, també adults.

És possible fer un bon ús i aprofitar els beneficis que ens poden aportar aquestes tecnologies? Sí, però per fer-ho cal una reflexió constant de com les estem utilitzant.

FALSOS MITES:

Els nens i nenes han de familiaritzar-se amb la tecnologia aviat per ser competents digitals.

Les noves tecnologies milloren la capacitat de concentració dels més petits/es.

Mirar dibuixos en anglès en edats primerenques ajuda a aprendre l'idioma abans.

El mal ús de les noves tecnologies és un problema més d'infants i joves que de la població adulta.

Què diuen les enquestes sobre l'ús de les TRIC entre els infants, adolescents i joves

ELS INFANTS:

Una enquesta a l'Estat espanyol sobre l'ús de pantalles mostra que en els infants d'1-3 anys és d'1 h diària (la recomanació és 0 minuts), i de 4-6 anys és d'1,4 h diàries (la recomanació és de màxim 30 min. al dia).

L'edat mitjana del primer mòbil és als 10,96 anys; el 31% de joves de 10-18 anys l'utilitzen més de 5 h diàries.

ELS ADOLESCENTS:

El 58,45% dormen amb el mòbil a l'habitació, el 50% es connecten a partir de mitjanit.

El 42% ha rebut missatges eròtics o sexuals.

El 57,2% han acceptat a les xarxes socials algú que no coneixia.

ELS VIDEOJOCs:

El 58,7% juguen habitualment a videojocs, la majoria utilitzant el seu mòbil.

El 54,7% dels adolescents juga a videojocs que estan catalogats com

El 50% d'adolescents es connecten després de la mitjanit.

a no adequats per a menors de 18 anys (PEGI 18). Només el 25% dels pares es fixa en el codi per edat.

ELS PROGENITORS:

- Només el 29,1% posa normes sobre l'ús de les tecnologies.
- Només el 13,2% posa límits al contingut al qual accedeixen els seus fills i filles.
- El 36,8% dels pares acostumen a utilitzar el mòbil durant els àpats.

Recomanacions de la SCP resumides per franja d'edat

EDAT DE 0-3 ANYS

Una exposició de pantalles en aquesta etapa de la vida s'associa a un retard de l'adquisició del llenguatge, vocabulari més pobre, menys atenció sostinguda i més dificultats en l'autoregulació emocional. En aquesta edat són incapaços d'aprendre d'una pantalla, no poden transferir el contingut visualitzat a la vida real.

Per tant, les recomanacions són:

- No els faciliteu cap tipus de pantalla, la TV és una pantalla.
- Feu el menor ús possible del mòbil quan sigueu amb l'infant.
- Eviteu la televisió de fons.

EDAT DE 3-6 ANYS

No hi ha estudis que puguin demostrar un impacte negatiu directe, però no hi ha cap benefici major de la pantalla respecte a la interacció directa. Sempre serà millor un conte explicat per l'adult que un de projectat a la pantalla. La recomanació és evitar les pantalles en aquesta franja d'edat.

Tot i així, les famílies que decideixin fer ús de les pantalles cal que:

- Sigui una exposició limitada a 30 minuts al dia i no tots els dies de la setmana.
- Seleccioneu un contingut adequat (sense violència, i transicions lentes d'imatge).

➤ Covisualització, que el menor estigui acompanyat d'un adult.

➤ No utilitzeu les pantalles durant els àpats ni dues hores abans d'anar a dormir.

➤ Videoconsola: se'n desaconsella l'ús.

➤ Mòbil: només per fer videotrucades a familiars.

EDAT DE 6-12 ANYS

En aquesta etapa els infants descobren el seu entorn més enllà de la família i els seus educadors de l'escola. Aprenen a socialitzar-se, a fer servir l'empatia, també a conèixer que hi ha unes normes al món que els envolta, etc. Per establir uns hàbits saludables, és important que realitzin 1-2 h diàries d'exercici, que es responsabilitzin d'algunes tasques de la llar, que dormin entre unes 9-11 h diàries i que es prioritzi l'oci lliure de pantalles.

Un excés de pantalles es relaciona amb sedentarisme i sobrepès, amb alteracions visuals com miopia o trastorns del son.

Es recomana no utilitzar les pantalles durant els àpats.

Sempre serà millor un conte explicat per l'adult que un de projectat a la pantalla

TALLER MECÀNIC
Figueras

Reparació d'Automòbils i Maquinària

Tel./Fax 972 78 00 67 mail: tallerfigueras@hotmail.es
Ctra. de Figueres, 14 17134 LA TALLADA D'EMPORDÀ
(Girona)

Les recomanacions per aquesta etapa són:

- Exposició limitada 1 h/dia i supervisada.
- Cal redactar un pla digital familiar on s'especifiqui el *quan*, el *quant* i el *com* de l'ús de pantalles.
- Dispositius com TV, tauleta i videoconsola cal que estiguin en espais comuns.
- Desaconsellem totalment l'ús de xarxes socials així com el de mòbils intel·ligents.
- Cal respectar les recomanacions per edat dels videojocs amb el codi PEGI¹.

Cal recordar que la majoria de xarxes socials marquen com a edat legal per ser-ne usuari els 13-14 anys.

EDAT DE MÉS DE 12 ANYS

L'adolescència és una edat molt important en la construcció de la pròpia identitat i les relacions socials. El mal ús o addicció al mòbil, videojocs o xarxes socials es relaciona amb un ús en edat precoç de les pantalles i amb la poca supervisió parental. Els videojocs més populars d'aquesta franja d'edat es caracteritzen per presentar continguts violents o utilitzar diners per pujar de nivell, la qual cosa n'incrementa el potencial addictiu.

Les recomanacions són:

- L'ús autònom del mòbil intel·ligent quan l'adolescent tingui les competències digitals i tingui prou maduresa per actuar de forma responsable; normalment és al final de l'adolescència.
- Quan s'introdueixi en les xarxes socials, reflectiu-ho al Pla Digital.

- Alerteu dels possibles perills de l'entorn digital.
- És molt important la supervisió de l'ús de videojocs per prevenir conductes compulsives.

Després d'exposar la situació actual sobre l'ús de les TRIC i quines són les recomanacions dels pediatres per als infants i joves, cal preguntar-se si els adults fem un bon ús de les noves tecnologies. És bastant incongruent exigir als infants i als joves certs hàbits saludables quan els adults no fem un ús adequat de les TRIC. És a dir, si no som un bon exemple per a ells perquè ens tinguin com a referents. Cal que reflexionem com a població adulta sobre quin ús en fem i com, per ser capaços d'aprofitar la part positiva de totes aquestes tecnologies sense que afecti la nostra salut física, mental i social i ser uns bons referents per a les següents generacions.

RECURSOS BIBLIOGRÀFICS:

«Salut Digital a l'edat pediàtrica». Societat Catalana de Pediatria.

«Impacto de la tecnologia en la adolescència». UNICEF.

«Guia per a famílies cruels i malvades». Som connexió. Pàgina 22: plantilla per al Pla Digital

«Despantalla'm. Guia per criar sense pantalles de 0 a 3 anys». Som connexió.

I si teniu ganes de desconnectar del mòbil us recomano:

«Aquestes vacances, desconnecta't del mòbil!». Som Connexió.

ADRIANA MARGARIT SOLER
Pediatria

Mireu la televisió en companyia.

¹ PEGI: Codi d'edat d'ús dels videojocs segons les recomanacions de la Comunitat Europea.

MELMELADA DE PELL DE TARONJA

Benvinguts i benvingudes al receptari del Bar Restaurant L'Empordanet, on us presentem la primera (però ben segur no última) recepta, on la creativitat i l'aprofitament dels ingredients és un dels nostres objectius.

Com sabeu, cada matí servim l'àpat més important del dia als nostres clients, l'esmorzar, amb suc de taronja acabat d'esprémer de taronges de proximitat. Però el que desconeu és que no perdem ni una mica de fruita! És per això que avui, en aquesta recepta, us revelem el nostre secret per convertir les pells de taronja en una exquisida mermelada casolana.

Esteu preparats per transformar les peles que tiraríeu al compost en una elevació per combinar-la amb unes torrades de pa, o acompanyar-ho amb un pastís? Amb un procés senzill i uns ingredients bàsics, podreu gaudir de tot el sabor i beneficis d'aquesta fruita, fins i tot de la pell. Comencem!

INGREDIENTS:

- 1 kg de pells de taronja
(que aquesta vegada no tiraràs)
- 2 grams de sal
- 700 grams de sucre
- 400 ml d'aigua

DIES DE PRERACIÓ: 3 dies aproximadament

TEMPS D'ELABORACIÓ: 45-60 minuts

MATERIAL/ESTRIS:

- Bàscula per pesar les quantitats
- Olla o cassola àmplia
- Pot de vidre per fer conserva

Preparació dels ingredients

Deixarem reposar les peles de taronja en aigua durant 48 hores a la nevera.

1

2

Canvi d'aigua

És molt important fer un canvi d'aigua dues vegades al dia.

3

Cocció

Després d'escórrer les peles, introduïrem tots els ingredients en una olla i els farem bullir a foc baix durant 1 hora o fins que la pell quedi confitada.

4

Triturar

Ho triturarem tot bé al gust; com més ho fem, més homogènia quedarà l'elaboració.

5

Envasat

Incorporarem la mermelada calenta en un pot de vidre esterilitzat, perquè un cop freda es faci el buit al pot i ens duri més temps.

Ara que ja teniu la mermelada llesta, toca donar espai a la creativitat.

El primer que se'ns acut solen ser combinacions dolces, com un esmorzar amb torrades amb mantega i mermelada o aportar un toc cítric al iogurt natural o al nostre pastís de formatge casolà. Però, i si busquem fer una combinació salada?

Una proposta que cuinem al restaurant és el magret d'ànec amb una reducció de soja i cítrics, en què la mermelada aporta un toc àcid i dolç que combina perfectament amb el salat de la soja i la intensitat del magret.

Us hi atreviu?

Les possibilitats són infinites i per a tots els gustos.

En cas que volguéssim donar un to més cítric o especiat, es podria incorporar pells de llimona, o també canyella o anís per al toc especiat de la mermelada.

**Si teniu qualsevol pregunta o us agradaria saber quines combinacions utilitzem, no dubteu a apropar-vos al local i preguntar.*

BON PROFIT!

Activitats **estiu** **2024**

DIVENDRES 21 DE JUNY

Vespre de Música Llatina a la Tallada - Festival Itinera

DIUMENGE 23 DE JUNY

Revetlla de Sant Joan - Flama del Canigó

DIVENDRES 28 I DISSABTE 29 DE JUNY

Activitats festives de la Tallada

DIVENDRES 12, DISSABTE 13 I DIUMENGE 14 DE JULIOL

Activitats festives de Tor

DIVENDRES 19 DE JULIOL

Vespre de Boogie Woogie, Rag Time i Swing a Canet

DIVENDRES 26 DE JULIOL

Vespre de Blues a Marenyà - Festival Itinera

DIVENDRES 2 I DISSABTE 3 I DIUMENGE 4 D'AGOST

Activitats festives a Marenyà

DISSABTE 10 D'AGOST

Activitats festives de Canet

DIJOURS 15 D'AGOST

Festa de Santa Maria a la Tallada - Sardinada i havaneres

DISSABTE 24 D'AGOST

Vespre de Jazz de Nova Orleans a Tor

DIVENDRES 30 D'AGOST

Vespre d'espectacle "Cinematic Jazz" a la Tallada

DIMECRES 11 DE SETEMBRE

Matí pujada/concentració amb esmorzar popular al Puig Segalar - Diada de Catalunya

DIUMENGE 15 DE SETEMBRE

Activitats festives de Canet

